

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Diplomska naloga

BANČNI KREDITI PREBIVALSTVU
IN ZAVAROVANJE KREDITOV

Tadeja Šinkovec

Koper, 2008

Mentor: dr. Rasto Hartman

Somentor: Zdenka Naglič, ekon.

POVZETEK

Zaradi velikega povpraševanja po kreditih banke prebivalcem ponujajo široko paleto kreditov, prilagojenih njihovim željam in odplačilnim zmožnostim. Pri odobranju kreditov so vedno prisotna tveganja, ki povečujejo možnost neplačil obveznosti. Za zmanjšanje tveganja banke kredite zavarujejo. Najpogostejša oblika zavarovanja je zavarovanje pri zavarovalnici. Plačilo zavarovalne premije in dosledno izvajanje zakonskih in pogodbenih določil, v primeru neplačila obveznosti kreditojemalca, banki zagotavlja poplačilo zapadlih terjatev, ki bi sicer ogrozile njeno varnost.

V diplomski nalogi ugotavljam, da v Gorenjski banki, d. d., Kranj število odobrenih kreditov narašča. Povečuje se tudi število škodnih primerov, predvsem za kratkoročne kredite manjših zneskov, ki jih z zavarovanjem uspešno obvladujejo.

Ključne besede: banka, kredit, tveganje, zavarovanje kreditov, zavarovalna premija, odškodninski zahtevek, škodni primer, zavarovalnica.

SUMMARY

Due to vast demand for consumer credits, a wide variety of credits, adjusted to consumer requests and pay off capability, is offered to consumers by the bank. When approving the credit, there are always risks that increase the possibility of unsettled obligations. In order to reduce risks for themselves, banks insure their credits. Customarily banks insure their credits using insurance companies. By paying insurance premiums and consistent implementation of legal and contractual determinations in case of unsettled obligations by customers, banks can rest assured to receive the overdue debts, which would otherwise threaten their safety.

In my paper I have established, that in Gorenjska banka, d. d., Kranj the number of approved credits is increasing. The number of insured losses is also rising, especially for short-term credits for smaller amounts. These are successfully kept under control.

Key words: bank, credit, risk, credit insurance, insurance premium, credit insurance claim, insured loss, insurance company.

UDK: 336.77(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
2	Opredelitev banke in kredita	3
2.1	Opredelitev banke	3
2.1.1	Banka in bančni sistem	3
2.1.2	Načela bančnega poslovanja	4
2.1.3	Bančne storitve za prebivalstvo	6
2.2	Opredelitev kredita	8
2.2.1	Kredit in kreditni sistem	8
2.2.2	Povpraševanje po kreditih	9
2.2.3	Oblike bančnih kreditov prebivalstvu	9
3	Bančna tveganja pri odobravanju kreditov in zavarovanje kreditov	15
3.1	Bančna tveganja pri odobravanju kreditov	15
3.2	Zavarovanje kreditov	17
4	Ponudba kreditov in njihovo zavarovanje v Gorenjski banki, d. d., Kranj	19
4.1	Predstavitev Gorenjske banke, d. d., Kranj	19
4.2	Kreditna ponudba prebivalstvu	20
4.2.1	Potrošniški kredit	21
4.2.2	Stanovanjski kredit	24
4.2.3	Premostitveni kredit	26
4.2.4	Limit na osebnem računu	27
4.3	Oblike zavarovanja kreditov	28
4.3.1	Poroštvo druge pravne osebe ali občana	28
4.3.2	Zastava sredstev v evrih ali v tuji valuti na računih v banki	29
4.3.3	Zastava vrednostnih papirjev	29
4.3.4	Zastava premičnin	29
4.3.5	Zastava nepremičnin	30
4.3.6	Zavarovanje kredita pri zavarovalnici	31
5	Škodni primer	33
5.1	Nastop in reševanje škodnega primera zavarovanega pri zavarovalnici	33
5.1.1	Opominjevalni postopek in nastop zavarovalnega primera	33
5.1.2	Pristop k dolgu, prevzem dolga in odpoved kreditne pogodbe	33
5.1.3	Izguba zavarovalnih pravic	33
5.1.4	Prijava zavarovalnega primera	34
5.1.5	Obračun škode in plačilo zavarovalnine	34
5.1.6	Odstop zavarovančevih pravic	35
5.1.7	Dolžnosti zavarovanca po prijavi zavarovalnega primera	35
5.1.8	Pravica do vpogleda in dolžnost javljanja zavarovanca	35

5.2	Opis škodnega primera.....	35
5.3	Odobreni krediti in škodni primeri v Gorenjski banki, d. d., Kranj.....	37
5.3.1	Odobreni potrošniški krediti	37
5.3.2	Odobreni stanovanjski krediti	38
5.3.3	Škodni primeri	40
6	Sklep.....	43
	Literatura	45
	Viri	45
	Priloge.....	47

SLIKE

Slika 5.1 Število odobrenih potrošniških kreditov po poslovnih enotah.....	37
Slika 5.2 Število odobrenih potrošniških kreditov po tromesečjih.....	38
Slika 5.3 Število odobrenih stanovanjskih kreditov po poslovnih enotah.....	39
Slika 5.4 Število odobrenih stanovanjskih kreditov po tromesečjih	40
Slika 5.5 Število zavarovalnih premij in odškodninskih zahtevkov.....	41
Slika 5.6 Vrednost zavarovalnih premij in odškodninskih zahtevkov	42

TABELE

Tabela 4.1 Lestvica za ugotavljanje odplačilne sposobnosti kreditojemalca	21
Tabela 4.2 Lestvica za ugotavljanje odplačilne sposobnosti kreditojemalca	24
Tabela 4.3 Lestvica za ugotavljanje odplačilne sposobnosti kreditojemalca	25
Tabela 4.4 Lestvica za odobravanje izrednih limitov imetnikom osebnih računov	27
Tabela 5.1 Število odobrenih potrošniških kreditov po poslovnih enotah	37
Tabela 5.2 Število odobrenih potrošniških kreditov po tromesečjih.....	38
Tabela 5.3 Število odobrenih stanovanjskih kreditov po poslovnih enotah.....	39
Tabela 5.4 Število odobrenih stanovanjskih kreditov po tromesečjih.....	40
Tabela 5.5 Število zavarovalnih premij in odškodninskih zahtevkov	40
Tabela 5.6 Vrednost zavarovalnih premij in odškodninskih zahtevkov.....	41

1 UVOD

Živimo v obdobju velike gospodarske aktivnosti. Vedno večje je povpraševanje po kreditih, ki predstavljajo enega temeljnih virov zaslužkov banke. Gorenjska banka, d. d., Kranj se povpraševanju prilagaja. Povečala je svojo kreditno aktivnost na trgu, ob tem pa mora biti pozorna na tveganja, ki jim je izpostavljena in ki lahko vplivajo na njeno likvidnost in rentabilnost. Za obvladovanje tveganj se poslužuje zavarovanja kreditov.

Cilj moje diplomske naloge bo prikazati Gorenjsko banko, d. d., Kranj, ki je kljub svoji relativni majhnosti s kreditno ponudbo konkurenčna in se po varnosti in stabilnosti uvršča med najboljše slovenske banke.

Število novo odobrenih kreditov narašča, prihaja pa tudi do neplačil obrokov in nastanka škodnih primerov. Zavarovanje kreditov in ustrezno postopanje v primeru škodnega dogodka zagotavlja večjo varnost, likvidnost in rentabilnost banke.

S pomočjo metod kompilacije - navedba citatov drugih avtorjev in deskripcije - opisovanje posameznih pojmov sem proučila strokovno literaturo in vire o kreditiranju prebivalstva in zavarovanja kreditov, v pomoč so mi bila tudi interna gradiva Gorenjske banke, d. d., Kranj ter moje znanje. Z metodo spraševanja zaposlenih na področju kreditiranja in upravljanja s tveganji sem pridobila opisne in številčne podatke o odobrenih kreditih v zadnjih treh letih.

Diplomsko delo je razdeljeno v šest poglavij. Po uvodu v drugem poglavju opredelim pojma banka in kredit, v tretjem poglavju prikažem nevarnost tveganj za banko pri odobravanju kreditov in s tem pomembnost zavarovanja kreditov. V četrtem poglavju sledijo predstavitev Gorenjske banke, d. d., Kranj, njena kreditna ponudba prebivalstvu in oblike zavarovanja kreditov. V petem poglavju opišem postopek reševanja škodnega primera zavarovanega pri zavarovalnici in predajo konkretnega primera zavarovalnici Triglav, d. d. V šestem poglavju grafično prikažem odobrene kredite ter razmerje med plačanimi zavarovalnimi premijami in odškodninskimi zahtevki. Sledijo še sklepne ugotovitve.

Izhajam iz predpostavke, da je Gorenjska banka, d. d., Kranj manjša slovenska banka, zato ima omejen finančni kapital, manj likvidnega denarja in manj obsežno ponudbo za kreditiranje prebivalstva kot konkurenčne banke, ki nastopajo na istem trgu.

Glavne omejitve, s katerimi se srečujem, so pomanjkanje oziroma starost izdaje eksterne literature o kreditih, pridobljeni podatki o odobrenih kreditih se zaradi spremenjene metodologije zajemanja podatkov nanašajo le na zadnja tri leta in pomanjkanje časa.

2 OPREDELITEV BANKE IN KREDITA

2.1 Opredelitev banke

2.1.1 *Banka in bančni sistem*

Ime banka ima svoj izvor v italijanski besedi »banco«, kar je prvotno pomenilo menjalna miza, na kateri so nekoč zamenjavali različne vrste denarja. Pojav bank sega globoko v zgodovino človeštva, njihov razvoj je vezan na razvoj menjave dobrin. S pojavom denarja kot sredstva za menjavo blaga je bil ustvarjen predmet poslovanja posebne skupine ljudi, ki so se z namenom zaslužka pričeli specializirano ukvarjati z denarnimi posli kot njihovo obrtno dejavnostjo. (Filipič in Markovič-Hribernik 1998, 130)

Nekateri avtorji opredeljujejo stvar tako, da je na primer glavna lastnost banke emisija denarja in vrednostnih papirjev, drugi, da je banka podjetje, ki posreduje pri odobravanju kreditov, tretji, da je banka podjetje, ki preko plačilnega prometa koncentrira denarna sredstva v svojih rokah in jih potem posoja gospodarstvu in prebivalstvu itd. Če bi strnili te trditve na skupni imenovalac, bi lahko ugotovili, da je banka podjetje, ki sprejema denarne naložbe in daje kredite; izvaja pa tudi plačilni promet in opravlja druge funkcije finančne narave. Kot sistem ustvarjajo banke plačilna sredstva, se pravi denar. (Bobek 1992, 19)

Zakon o bančništvu¹ opredeljuje banko kot pravno osebo, ki opravlja bančne storitve na podlagi dovoljenja pristojnega nadzornega organa za opravljanje teh storitev.

Z bančnim sistemom razumemo organizacijo bančništva v določenem gospodarskem sistemu. Za bančni sistem je značilna struktura bančnih institucij in njihov medsebojni odnos. V tej zvezi govorimo o enobančnem sistemu (centralna banka je banka gospodarstva) in o večbančnem sistemu (centralna banka je banka poslovnih bank in le-te so banke gospodarstva; to je značilno za tržna gospodarstva in torej tudi za Slovenijo). Smisel ustanavljanja in delovanja bank je, da se poceni finančno posredništvo in da se poveča ekonomska učinkovitost gospodarskega sistema. Glede na lastništvo vloženega kapitala razlikujemo domače banke, mešane banke (domač in tuj kapital) in banke s povsem tujim kapitalom.

¹ Uradni list RS št. 131/2006

V kontinentalnem delu razvite Evrope prevladuje univerzalni tip banke (banke opravljajo zelo različne bančne posle), v anglosaksonskem svetu pa je bolj prisotna specializacija bank. (Filipič in Markovič-Hribernik 1998, 131)

2.1.2 Načela bančnega poslovanja

V večbančnem, to je decentraliziranem bančnem sistemu morajo poslovne banke skrbeti za svoj obstoj in razvoj. Zato morajo pri svojem poslovanju upoštevati načela likvidnosti, varnosti in rentabilnosti.

Likvidnost banke

Pri plasmaju sredstev se ravna banka po načelu likvidnosti. Načelo likvidnosti narekuje skladnost med rokom sredstev in rokom naložb oziroma plasmajev. To pomeni, da sme banka kratkoročna sredstva plasirati le v kratkoročne kredite, za dolgoročne kredite pa mora razpolagati z dolgoročnimi sredstvi. To načelo je tako pomembno za bančno poslovanje, da ga imenujejo »zlato bilančno pravilo«. Če se ga ne drži, postane banka nelikvidna, to pa jo vodi v bankrot. Na tej osnovi je struktura plasmajev v banki po roku odrejena s strukturo virov sredstev po roku.

V resnici bilance niso take. V celoti so uravnovešene, v posameznih delih pa ne, ker del kratkoročnih virov sredstev uporabljajo za dolgoročne plasmaje. To je možno, če so kratkoročni zbrani viri sredstev v banki stabilni oziroma so v stalnem, pa čeprav rahlem porastu, če ima banka ustrezne likvidnostne rezerve in če ima banka možnost v sili hitro priskrbeti dodatna sredstva, predvsem pri centralni banki in drugih poslovnih bankah. Stabilna sredstva, ki so v stalnem porastu, zagotavljajo banki, da bo dnevne odlive denarja z računov pokrila z denarnimi prilivi denarja na račune. Med zelo stabilna kratkoročna sredstva v banki štejejo predvsem hranilne vloge prebivalstva na hranilnih knjižicah in tekočih računih. (Crnković 1991, 160-161)

Banka sicer preučuje denarne tokove, ki jih zajema v svojem poslovanju in jih tudi planira, vendar jih ne more predvideti z vso zanesljivostjo, zato je potrebno, da oblikuje likvidnostne rezerve, ki ji služijo, kadar njeni plasmaji presežejo razpoložljiva sredstva. Likvidnostna rezerva mora biti minimalna, da ne bi prišla v nasprotje s težnjo, da se kar največ sredstev plasira. (Crnković 1979, 169)

Likvidnost bank pa je pomembna tudi za bančne komitente, kajti od nje je odvisno, ali bodo svoj denar lahko dvigovali in z njim razpolagali. Likvidnost je eden prastarih problemov bank, zato so ga skozi čas skušali reševati na najrazličnejše načine. V novejšem času skušajo države ščititi komitente bank in vlagatelje s pomočjo strogih predpisov, ki v zakonih o bankah določajo pogoje

bančne likvidnosti. Tudi v naših predpisih je likvidnost bank strogo opredeljena. (Bobek 1989, 25)

Varnost vlog v banki

Čim večjo varnost vlog zagotovi banka vlagateljem, tem več bo zbrala kreditnih sredstev. Zato je varnost, ki jo nudi banka vlagateljem, tudi eden od elementov konkurence med bankami, ki kreditna sredstva zbirajo, saj je sploh značilno, da si na prostem kreditnem trgu banke bolj konkurirajo pri zbiranju sredstev kot pri kreditiranju. Kako pomemben dejavnik pri oblikovanju ponudbe kreditnih sredstev varčevalcev je varnost, se vidi tudi po tem, da v nekaterih gospodarskih sistemih ali v določenih okoliščinah država prevzame jamstvo za vloge. Računa se, da so vloge, za katere jamči država, maksimalno varne.

Pri pridobivanju novih vlagateljev oz. novih virov sredstev banke rade poudarjajo višino lastniškega kapitala in v tem okviru tudi lastnih rezerv.

Največjo varnost vlog pa daje pravilno plasiranje zbranih virov sredstev, ki temelji na ugotavljanju kreditne sposobnosti kreditjemalcev oz. širše bonitete.² Bančne vloge so torej posredno zavarovane z dobrim bančnim managementom, ki naj kakovostno plasira zbrane vire sredstev. (Filipič in Markovič-Hribernik 1998, 134)

V Sloveniji za izplačilo vlog fizičnih oseb pri banki ali hranilnici s sedežem v Republiki Sloveniji jamčijo³ druge banke in hranilnice s sedežem v Republiki Sloveniji.

Rentabilnost banke

Dobiček, kot izraz rentabilnosti, je motiv poslovanja banke v privatno lastniških družbenoekonomskih sistemih. Zato je rentabilnost eden od osnovnih principov poslovanja. Banke ga realizirajo predvsem tako, da dosežejo kar največjo razliko med aktivnimi in pasivnimi obrestmi. Ker pa imajo pri tem še druge dohodke (npr. provizije za razne storitve, plačilo obrazcev itd.) in prav tako druge stroške, poslujejo tudi po načelu ekonomičnosti, to je da želijo s kar najmanjšimi stroški doseči optimalne izide poslovanja. Za sodobni kapitalizem je značilno, da »se banke vse bolj usmerjajo na stabilno poslovanje, kateremu dajejo prednost pred rentabilnostjo za vsako ceno«, ker spoznavajo, da je boljše »stabilno in likvidno poslovanje z določenim stabilnim in zanesljivim dobičkom«, posebej, ker se »vse

² Latinsko *bonitus* iz *bonus* pomeni dober (Verbinc 1982, 100).

³ Zajamčena vloga je neto stanje vloge do višine 22.000 evrov. Neto stanje vloge posamezne osebe je stanje vseh vlog, zmanjšano za obveznosti te osebe do banke ali hranilnice (Banka Slovenije 2007).

bolj orientirajo na svoje stalne komitente, ki jim pomagajo tudi z nasveti in usmerjanjem na denarne in stabilne posle.« (Crnković 1991, 162)

Bančni dobiček je mogoče doseči z natančnim, uravnoveženim in elastičnim gospodarjenjem z bančnimi sredstvi. Natančno in previdno (varnost pred rentabilnostjo) je treba poslovati zato, ker banke poslujejo pretežno s tujimi viri sredstev. Uravnoveženo morajo poslovati zato, ker so aktivni posli neposredno odvisni od pasivnih, tako glede obsega kot kakovosti. Elastično pa morajo poslovati zato, ker se bančni management mora prilagajati potrebam in željam komitentov. (Filipič in Markovič-Hribernik 1998, 137)

2.1.3 Bančne storitve za prebivalstvo

Bančne storitve predstavljajo del bančnih storitev, ki se opravljajo na finančnem trgu. Bančne storitve lahko razvrstimo glede na različne kriterije: na pasivne storitve (posli), aktivne storitve (posli) in na nevtralne storitve lahko pa tudi na primarne storitve, ki se izvajajo na trgu bančnih storitev in na sekundarne, ki se izvajajo v procesih banke same. (Dimovski 1996, 53)

S pasivnimi bančnimi posli banka pridobiva prosta denarna sredstva. Ta sredstva se nahajajo v pasivi bilance stanja in zanje banka plačuje pasivne obresti, ki so odhodki banke. Med kratkoročne pasivne bančne posle uvrščamo:

- emisijo denarja,
- sprejemanje vpoglednih depozitov,
- najemanje kratkoročnih kreditov doma in v tujini,
- izdajanje kratkoročnih vrednostnih papirjev kot so blagajniški zapisi in kratkoročne obveznice, s katerimi banke povečujejo svoje obveznosti do kupcev teh papirjev,

med dolgoročne pasivne bančne posle pa:

- emisijo dolgoročnih vrednostnih papirjev (delnic, dolgoročnih obveznic),
- sprejemanje dolgoročnih vezanih depozitov,
- najemanje dolgoročnih kreditov v tujini.

Aktivni bančni posli se nahajajo v aktivni bilanci stanja. Banka nastopa kot upnik in prejema od dolžnikov aktivne obresti. Z aktivnimi bančnimi posli banka zbrana sredstva plasira v različne oblike in to je njen predmet poslovanja. Razlikujemo kratkoročne aktivne bančne posle:

- vse oblike kratkoročnih kreditov,
- nakup kratkoročnih vrednostnih papirjev

in dolgoročne aktivne bančne posle:

- vse oblike dolgoročnih kreditov,
- kapitalski vložki ob nakupu lastniških vrednostnih papirjev,
- nakup dolžniških vrednostnih papirjev.

Pri nevtralnih bančnih poslih banka za svoje komitente opravlja razne storitve in za to zaračunava provizijo. Sem sodijo storitve plačilnega prometa, posojanje sefov, odpiranje akreditivov, izdajanje kreditnih pisem, svetovanje, posredovanje informacij komitentom in drugo.

Politika bančnih storitev v tržnem sistemu, torej v sistemu, kjer prevladujejo ekonomski cilji, je nenehno fleksibilno prilagajanje tržnim razmeram. Trg pa terja od banke tako strukturo in kvaliteto storitev, ki bo lahko zadovoljila potrebe povpraševalcev po teh storitvah.

Predvsem so potrebne v banki tiste temeljne odločitve, ki opredeljujejo njeno velikost, področje, ki ga pokriva, komitentsko strukturo, prostorske in kadrovske zmogljivosti itd.

Ustrezna politika bančnih storitev je za banko glede odnosov z njenimi komitenti izrednega pomena. Bančni komitenti nenehno intenzivno spremljajo ponudbo bančnih storitev posameznih bank. Banka mora voditi torej politiko tesnega komuniciranja s svojimi komitenti s ciljem, da bi jih tesno navezala nase; to pa lahko doseže le z ustrezno politiko bančnih storitev. (Bobek 1992, 80-82)

Zato banke danes nastopajo na trgu z vedno bolj razvejano mrežo bančnih avtomatov, z elektronskim bančništvom, za katerega se komitenti odločajo zaradi časovne in prostorske fleksibilnosti, s ponudbo varnejših plačilnih kartic, s plačili v mednarodnem plačilnem prometu in drugim. Zaradi globalizacije so banke na evroobmočju kot domačem trgu prisiljene dvigati raven svojih storitev in zniževati stroške, da bi si zagotovile poslovne priložnosti in ostale konkurenčne. Tudi zaposleni v stiku s komitenti predstavljajo banko, zato je pomembna njihova urejenost, strokovnost in način komuniciranja, kot tudi urejenost in enotnost ekspozitur.

Nekatere raziskave so pokazale, da je kar 75 % marketinških sredstev namenjenih iskanju novih odjemalcev, preostanek pa se deli na vse druge marketinške aktivnosti, od katerega pa zelo majhen del odpade na aktivnosti zadržanja obstoječih kupcev. (Vavra v Dubrovski 2004, 66-67)

Primer s področja finančnih aktivnosti kaže, da je odpiranje novega bančnega računa za prva tri leta nedonosno. V bančništvu je vsak pridobljeni odjemalec

nedonosni prvih tri leta, včasih pa traja celo šest let, da začne banki prinašati dobiček. (Buttle v Dubrovski 2004, 67)

2.2 Opredelitev kredita

2.2.1 Kredit in kreditni sistem

Pojasnilo ali opredelitev pojma kredit se pogosto postavlja na pomenoslovno osnovo. Po tej poti pridemo do ugotovitve, da je »creditum«⁴ tisto, kar je zaupano, dano na upanje. (Crnković 1991, 114)

Pri kreditu se pojavljata dve osebi: kreditor, kreditodajalec ali upnik in debitor, kreditojemalec ali dolžnik; prvi daje na upanje, drugi prejema na upanje. Med njima se pojavi kreditno razmerje. Ker je eden upnik, drugi dolžnik, je to dolžniško-upniško razmerje. Za dolžnika se to razmerje odraža v dolgu, za upnika pa v terjatvi.

Kredit pomeni le začasen prenos vrednosti. Kreditodajalec prenese vrednost na kreditojemalca in sicer zato, da jo bo po določenem času vrnil. Iz tega sledi nekaj značilnosti kredita. Po eni strani je kredit medčasovna menjava dobrin vrednosti. Po preteku določenega časa bo vrnjena ista stvar (blago, denar). Po drugi strani se s kreditom omogoči, da dolžnik v sedanjosti razpolaga z vrednostjo, ki jo bo ustvaril šele v prihodnosti. Kredit počiva torej na odložitvi porabe ustvarjenih vrednosti in sam po sebi ne povečuje razpoložljive vrednosti v narodnem gospodarstvu. In končno, kot tretja značilnost, je kreditni prenos vrednosti povezan s tveganjem. Vprašanje je, ali bo dolžnik s kreditom pridobljeno vrednost, ki jo je porabil (npr. investiral), lahko pravočasno vrnil. Očitno je, da bo sposoben vrniti kredit, če bo med tem ustvaril novo vrednost. (Crnković 1979, 9)

S kreditnim sistemom pojmujeemo ureditev kreditnih odnosov v domačem gospodarstvu pa tudi v odnosih s podjetji v drugih gospodarstvih. V teh odnosih se pojavijo prvine, kot so sam kredit, viri kreditnih sredstev, pogoji in oblike kreditiranja, urejanje kredita in kreditnih odnosov, kreditne ustanove in drugo.

V narodnem gospodarstvu se slej ko prej vsaka gospodarska ali (in) gospodinjska celica znajde v položaju kreditodajalca in kreditojemalca, ker ima presežek sredstev in je komu posodila svoje prihranke, ali pa ji je sposodila denar, da bi povečala svojo potrošnjo nad tekoči dohodek. Med njimi pa so tudi takšne celice, ki so specializirane za posredovanje. Povezanost vseh celic narodnega gospodarstva, ki se občasno ali specialno ukvarjajo s prenašanjem presežkov

⁴ Latinsko *creditum* iz *credere* pomeni verjeti; posoditi (Verbinc 1982).

denarja, v skladno celoto z urejenim medsebojnim občevanjem in z istim smotrom, predstavlja kreditni sistem. (Crnković 1991, 111)

2.2.2 Povpraševanje po kreditih

Struktura povpraševanja po kreditih se kaže v različnih oblikah kreditov, po katerih povprašujeta gospodarstvo in prebivalstvo.

Povpraševanje prebivalstva po kreditih je usmerjeno predvsem na področje porabe in stanovanjske izgradnje. Naraščajoči trend pri tem povpraševanju ni opazen samo v državah z relativno nizkim narodnim dohodkom, temveč tudi v državah z zelo visokim narodnim dohodkom. Povpraševanje po teh kreditih je nasploh zelo odvisno od oblikovanja prihodkov prebivalstva, varčevanja in nagnjenja k porabi. (Bobek 1992a, 180)

Ko je gospodarstvo šibko, je povpraševanje po kreditih ponavadi šibko, inflacija je majhna in narodna banka zagotovi, da je na trgu na razpolago veliko denarja za delovanje sistema. Posledica so relativno nizke obrestne mere za vse vrste kreditov. Ko pa je gospodarstvo v razcvetu, je povpraševanje po kreditih močno in narodna banka omeji ponudbo denarja; posledica so visoke obrestne mere. (Brigham 1995, 666)

Čeprav izvira povpraševanje iz potrebe po določenem blagu, pa se vendar ravna po ceni. Če je cena višja, je povpraševanje manjše, če je pa cena nižja, je povpraševanje - pri enakih potrebah - višje. Povezanost med obrestno mero in povpraševanjem po kreditu je obratnosorazmerna [...]. (Filipič in Markovič-Hribernik 1998, 119)

Porabniki povprašujejo po kreditu, da bi povečali svojo kupno moč, ker jim lastna ne zadostuje za uresničitev svojih porabniških želja. Ker prebivalstvo najema kredite v breme svojih prihodnjih dohodkov, štejemo to za nasprotje varčevanja (angl. dissaving). (Filipič in Markovič-Hribernik 1998, 120)

2.2.3 Oblike bančnih kreditov prebivalstvu

Poslovne oblike kreditiranja [...] so se razvile v dolgotrajni bančni praksi in se nenehno izpopolnjujejo, nastajajo nove in izginjajo stare. To je zakonitost inovacijskega procesa v bankah, ki iščejo vedno nove poti do komitentov s ponudbo boljših, ustrežnejših in učinkovitejših storitev. (Bobek 1992, 122)

V Sloveniji razvrščamo v praksi običajno kredite na kratkoročne (do enega leta) in na dolgoročne (nad enim letom).

Oblike kratkoročnega kreditiranja prebivalstva so: limit na transakcijskem računu, lombardni kredit, kredit brez zavarovanja, premostitveni kredit, obročni kredit in študentski kredit.

Limit na transakcijskem računu

Na transakcijskem računu knjiži banka vse denarne spremembe svojih komitentov. Transakcijski račun se lahko vodi kot depozitni račun; v tem primeru je na njem dobroimetje, tj. saldo v dobro. Če komitent disponira s sredstvi v večjem znesku kot je dobroimetje, potem je prekoračeni znesek kredit, tj. saldo v breme. (Dimovski 1999, 55)

Ko gre za kreditiranje po transakcijskem računu, banka določi komitentu tako imenovano kreditno linijo, to je najvišji znesek kredita, do katerega lahko prekorači stanje na svojem računu, ali najvišji znesek, ki ga lahko ima saldo v breme. Fleksibilna uporaba kreditnih sredstev banke v okviru kreditne linije komitentu omogoča, da prekorači stanje na transakcijskem računu vedno le za tisti znesek, ki ga dejansko potrebuje. Na ta uporabljeni znesek pa se tudi vedno obračunavajo aktivne obresti. Vsak priliv sredstev na transakcijski račun zmanjšuje debetni saldo in s tem tudi stroške kredita. (Bobek 1992, 123-124)

Ob odprtju transakcijskega računa ima komitent možnost pridobitve rednega limita, s katerim lahko razpolaga do ukinitve transakcijskega računa. Izredni limit pa banka odobri na podlagi prošnje komitenta in mora biti v nasprotju z rednim limitom ustrezno zavarovan.

Lombardni kredit

Glavna značilnost tako imenovanega lombardnega kredita je v jamstvih, ki jih dajejo komitenti banki. Jamstva so pri tem kreditu prenosljive narave in se dajejo v obliki vrednostnih papirjev, blaga in plemenitih kovin. Ker lahko banka zastavljene vrednosti takoj unovči, je presoja kreditne sposobnosti bolj formalna zadeva. Temu ustrezno pa je tudi postopek dajanja tega kredita dokaj enostaven in kratek. Omejen je na ugotavljanje vrednosti zastavljenega blaga, vrednostnih papirjev in plemenitih kovin ter možnosti njihovega unovčenja. (Bobek 1992, 132)

Lombardni kredit ni odobren do 100 % vrednosti zastavljenega blaga ali papirja, temveč le do 60 ali 70 % te vrednosti. Samo pri zastavljanju blaga, katerega cena je bolj stabilna, je kredit lahko odobren do polne vrednosti. Razen tega si banka izposluje pravico, da lahko zahteva dopolnitev vrednosti zastavljenega blaga,

če je njegova cena padla na trgu pod dogovorjeno raven. (Filipič in Markovič-Hribernik 1998, 124)

Hitri kredit

Hitre kredite banka odobrava komitentom, ki poslujejo z banko več kot 6 mesecev in je njihovo poslovanje korektno. Postopek odobritve je hiter in enostaven, saj ni potrebno priložiti dokumentacije o zaposlitvi in plačah, zadostujejo že redni mesečni prilivi na transakcijski račun. Stroški odobritve kredita so zelo nizki, obrestne mere pa fiksne, nominalne. Stroškov zavarovanja praviloma ni, odplačuje pa se s trajnim nalogom iz transakcijskega računa. Tako kratkoročno posojilo je priljubljeno posojilo, posebno za sezonske potrebe (Abanka Vipa 2007).

Prednosti kratkoročnih kreditov so poleg hitrosti za njihovo pridobitev še povečana prilagodljivost in dejstvo, da so obrestne mere za kratkoročne kredite običajno nižje kot za dolgoročne kredite. (Brigham 1995, 678)

Premostitveni kredit

Premostitveni kredit je odobren na podlagi zastave vezanih denarnih sredstev, običajno do višine 90 % zastavljenih sredstev. Rok za poplačilo kredita je ob zapadlosti vezanih sredstev. Kreditna sposobnost kreditobjemalca se ne ugotavlja, odobritev kredita je hitra in brez stroškov, obrestne mere pa ugodne (Gorenjska banka 2007c).

Obročni kredit

Obročne kredite dajejo banke predvsem prebivalstvu za nakup različnega blaga, predvsem trajnejšega značaja. Dajanje obročnih kreditov ima navadno dve obliki: a) obročne kredite daje neposredno banka in se neposredno vračajo banki in b) v sistem obročnih kreditov se vključi trgovska mreža. Jemalec kredita dobi obročni kredit pri trgovskem podjetju. Za zavarovanje obročnega kredita rabijo banki: administrativna prepoved na osebni dohodek, kreditna pogodba, zavarovanje pri zavarovalnici [...]. (Dimovski 1999, 58-59)

Študentski kredit

Za namensko oziroma nenamensko porabo denarja banka študentom na podlagi rednih prilivov⁵ odobri študentski kredit in sicer najdlje za tekoče študijsko leto. Ti krediti so manjših vrednosti, ponavadi se zavarujejo z odplačilno sposobnimi poroki,

⁵ Za priliv se štejejo štipendija, družinska pokojnina, prilivi iz dela preko študentskega servisa ter redna mesečna nakazila s trajnimi nalogi z osebnega računa komitenta Gorenjske banke, d. d., Kranj (Gorenjska banka 2008b, 1).

študent pa mora skupaj z vlogo predložiti tudi veljavno potrdilo o šolanju (Gorenjska banka 2008b, 1).

Za dajanje dolgoročnih kreditov rabi banki dolgoročni kreditni potencial. V dolgoročni kreditni potencial sodijo predvsem specifična sredstva dolgoročnega značaja. Tako banka ne prihaja v likvidnostne težave, kot se to dogaja pri dajanju kratkoročnih kreditov, ki temeljijo predvsem na sredstvih banke na vpogled. Ker je pri dolgoročnih kreditih tveganje večje, je presoja kreditne sposobnosti obsežnejša, pa tudi obrestne mere so višje, kot pri kratkoročnih kreditih (Bobek 1992, 137-138).

Najpogostejše oblike dolgoročnega kreditiranja prebivalstva so: potrošniški kredit, stanovanjski kredit in hipotekarni kredit.

Potrošniški kredit

Potrošniški kredit je kredit, ki ga banka odobri tako za gotovinsko kot tudi za namensko porabo na osnovi predračuna oziroma dokumentacije o namenu porabe. Navadno so odobreni za čas od enega do osmih let. Višina kredita je odvisna od kreditne sposobnosti kreditojemalca in načina zavarovanja kredita. Kreditojemalci lahko izbirajo med krediti s fiksno nominalno obrestno mero ali krediti s spremenljivo obrestno mero, sestavljeno iz referenčne obrestne mere in fiksnega pribitka, kjer se uporabljata referenčni obrestni meri Euribor oziroma Libor⁶ (Gorenjska banka 2007c).

Odplačevanje poteka v mesečnih anuitetah preko trajnega naloga iz transakcijskega računa kreditojemalca, ali pa na podlagi upravno izplačilne prepovedi anuitete nakazuje delodajalec, pri katerem je kreditojemalec zaposlen (Gorenjska banka 2008b, 10).

Stanovanjski kredit

Stanovanjski kredit je namenski kredit za nakup stanovanja ali hiše, za gradnjo nove hiše, za prenovo starega stanovanja ali hiše, za nakup zemljišč, za odkup dednih deležev, za poplačilo starega stanovanjskega kredita in za druge namene reševanja stanovanjskih vprašanj (Gorenjska banka 2007e, 2).

⁶ Euribor je medbančna referenčna obrestna mera, po kateri so prvovrstne banke znotraj monetarne unije pripravljene dati depozit drugi prvovrstni banki za določeno obdobje.

Libor je referenčna obrestna mera, ki jo velike mednarodne banke v Londonu vzajemno obračunavajo za naložbe in jo uporabljajo pri različnih kreditnih poslih. Libor je vezan na valuto švicarski frank.

Obrestne mere se za kreditojemalce spreminjajo glede na spremembo Euribora in Libora vsakih šest mesecev, pri čemer se višina mesečne anuitete v prvih šestih mesecih odplačevanja ne spremeni. Pri določitvi nove mesečne anuitete banka upošteva nezapadlo glavnico, preostalo odplačilno dobo in takrat veljavno vrednost šestmesečnega Euribora oziroma Libora ter pribitka v skladu s pogodbo (Gorenjska banka 2007c).

Običajno morajo kreditojemalci banki izkazati namen porabe denarnih sredstev s predložitvijo ustrezne dokumentacije (zemljiškoknjižni izpisek, gradbeno dovoljenje, kupoprodajna pogodba, predračuni in drugo).

Obrestna mera je spremenljiva in je vezana na Euribor oziroma Libor. Odvisno od odplačilne dobe kredita je odobreni kredit lahko zavarovan na različne načine. Krediti z odplačilno dobo do petnajst let so lahko zavarovani z zavarovalno premijo pri zavarovalnici, s kreditno sposobnimi poroki, z zastavo sredstev in vrednostnih papirjev ali s hipoteko, krediti nad petnajst let pa so zavarovani s hipoteko. Pri kreditih, ki so zavarovani z zavarovalno premijo, je znesek gotovine manjši kot pri kreditih zavarovanih s hipoteko.

Stanovanjski kredit se odplačuje z mesečnimi obroki preko trajnega naloga iz transakcijskega računa kreditojemalca ali pa na podlagi upravno izplačilne prepovedi obroke nakazuje delodajalec, pri katerem je kreditojemalec zaposlen (Gorenjska banka 2007e, 9).

Hipotekarni kredit

Hipoteka pomeni v splošnem pomenu zastavno pravico na nepremičnini. S hipotekarnim kreditom razumemo torej s hipoteko zavarovano bančno terjatev. Hipotekarni kredit je namenjen predvsem za financiranje gradbene dejavnosti, posebej še stanovanjske zidave.

Hipotekarni kredit sodi v kategorijo realnih kreditov, kar pomeni, da njegova višina ni odvisna toliko od kreditne sposobnosti jemalca kredita, marveč predvsem od vrednosti nepremičnine, ki rabi za kritje kredita. Banka si pri tem kreditu pridobi zastavno pravico z vknjižbo v zemljiško knjigo. Hipotekarni kredit se običajno daje za čas od 15 do 30 let. (Bobek 1992, 139)

3 BANČNA TVEGANJA PRI ODOBRAVANJU KREDITOV IN ZAVAROVANJE KREDITOV

Posli, ki jih banke opravljajo, po sami naravi teh poslov izpostavljajo banke določenim tveganjem. V največji meri so izpostavljene kreditnemu tveganju, likvidnostnemu tveganju, operativnim in tržnim tveganjem. Tržna tveganja pa vključujejo tudi valutno in obrestno tveganje.

Pomembno tveganje je tudi tveganje ugleda, ki lahko nastane zaradi negativne podobe, ki jo imajo o banki njeni komitenti, kar lahko pripelje do zmanjšanja števila strank in posledično do zmanjšanja prihodkov (Hvala 2007, 4).

Medtem ko banke v večinski tuji lasti v veliki meri pridobivajo sredstva pri matičnih bankah, si domače banke denar za kredite izposojajo v tujini. Z vstopom v Evropsko unijo in odpravo omejitev kapitalskega pretoka so prebivalci z najetimi bančnimi krediti vlagali sredstva v vzajemne sklade na rastočih trgih, kar posledično postavlja v nevarnost tudi banke (Jenko 2008, 4).

Banka mora torej računati na možnost izpada pri vračanju kredita in pri plačilu aktivnih obresti, in to občasno ali celo trajno. Pri občasnem izpadu bo prizadeta likvidnost banke, pri trajnem pa tudi premoženje, s katerim banka razpolaga. Za preprečitev teh rizikov sprejemajo banke posebne ukrepe, ki so znani s skupnim nazivom zavarovanje kredita. Sem sodijo predvsem presoja kreditne sposobnosti, limitiranje kredita (kreditne linije), nadziranje kredita in seveda tudi razna realna zavarovanja. (Dimovski 1999, 55)

V skladu s standardi nove evropske kapitalske ureditve Basel II so januarja 2008 v bankah in hranilnicah uvedli Slovenski informacijski sistem bonitet - SISBON. Z namenom vpogleda v zadolženost prebivalcev, izpolnjevanja njihovih obveznosti ter zmanjšanja mogočih tveganj pri sklepanju novih poslov, bodo sodelujoče banke podatke o obstoječih poslih komitentov dopolnile do 30. junija 2008 (Združenje bank Slovenije, 2008).

3.1 Bančna tveganja pri odobravanju kreditov

Kreditiranje prebivalstva je za večino univerzalnih bank še vedno eno od najpomembnejših področij poslovanja in predstavlja enega temeljnih virov zaslužkov bank, ki ga morajo znati s pridom izkoristiti. Pri povečevanju obsega te vrste naložb in razvoju vedno novih oblik kreditiranja pa se običajno srečujejo s problemom kreditnega tveganja. Gre za nevarnost, da kreditojemalec ob zapadlosti kredita ne bo izpolnil

obveznosti, to je delnega oziroma popolnega vračilo glavnice in pripadajočih obresti (Vodušek, 2006).

Glede na tveganost posameznega komitenta, ki je izražena z njegovo bonitetno oceno, in tveganost posameznega posla, na katero vpliva tudi pridobljeno zavarovanje, banka oblikuje ustrezno visoke rezervacije za zavarovanje pred kreditnim tveganjem in v primeru dokazov o oslabitvah ustrezne oslabitve finančnih instrumentov. (Gorenjska banka 2007d, 36)

Likvidnostno tveganje se kaže v tveganju preoblikovanja dolgov v denarno obliko, ko so krediti vrnjeni z zakasnelim rokom. To lahko vpliva na razpoložljivost likvidnih sredstev, s katerimi banka tekoče izpolnjuje zapadle finančne obveznosti do strank.

Tržno tveganje je tveganje spremembe poštene vrednosti bodočih denarnih tokov finančnih instrumentov zaradi spreminjanja tržnih cen.

Za posojilojemalca je dano posojilo ob nespremenljivi obrestni meri realno vredno več, če se tržne obrestne mere dvignejo, ker plačuje za posojilo obresti, ki so nižje od tržnih obrestnih mer. Če pa se cena denarja na trgu (obresti) zniža, postane posojilo za posojilojemalca realno vredno manj, medtem ko postane za posojilodajalca realno vredno več, ker mu prinaša donos, ki je večji od tržnega. (Peterlin in Glavina 2007, 140)

Valutno tveganje je tveganje, da bo vrednost posojila nihala zaradi sprememb deviznih tečajev. Za jemalca kredita velja, da porast tečaja tuje valute pomeni izgubo v višini porasta tečaja; padec tečaja tuje valute pomeni dobiček. Za dajalca kredita velja nasprotno porast tečaja tuje valute dobiček in padec tečaja tuje valute izgubo. Tisti dajalec ali jemalec kredita, za katerega je valuta kredita domača, ne bo pri spremembi tečajev imel niti izgube niti dobička, ker ni potrebna devizna transakcija. (Bobek 1989, 49)

Uvedba evra kot domače valute v Sloveniji s 1.1.2007 je prinesla bankam poleg drugih prednosti tudi odpravo pretežnega dela valutnega tveganja.

Riziko obrestnih mer nastane pri nepredvidenih spremembah obrestnih mer, in to v obeh smereh: v smeri naraščanja pasivnih obrestnih mer in v smeri padanja aktivnih obrestnih mer. Nepredvideno naraščanje pasivnih obrestnih mer povečuje stroške banke; nepredvideno padanje aktivnih obrestnih mer pa zmanjšuje prihodek banke. Oboje je za finančni rezultat (rentabilnost) neugodno. (Bobek 1989, 48)

Za preprečevanje tveganja ugleda poleg vključenosti vodstva, njegovega kontroliranja, kakovostnega izvajanja storitev in ostalih ukrepov spada ustrezno ravnanje bančnih delavcev, ki morajo biti seznanjeni z bančnim kodeksom in delovati skladno z Zakonom o varstvu osebnih podatkov⁷ in Zakonom o bančništvu.⁸

3.2 Zavarovanje kreditov

Kreditno zavarovanje (credit insurance) predstavlja za udeležence poslovnih transakcij enega od številnih možnih in kvalitetnih sredstev oziroma instrumentov zaščite pred riziki neplačil. (Jus 2004, 15)

Prvi ukrep zavarovanja kredita predstavlja presoja kreditne sposobnosti kreditojemalca. Pojem kreditna sposobnost vsebuje zmožnost jemalca kredita, da bo ob roku zapadlosti povrnil banki znesek kredita s pripadajočimi obrestmi in drugimi stroški vred. Kreditna sposobnost jemalca kredita pa je odvisna predvsem od njegovih prihodkov (Bobek 1992, 107).

Do neke mere banke poskušajo spreminjati zaračunane obrestne mere glede na kreditno sposobnost kreditojemalca; nižja kot je kreditna sposobnost, višja je obrestna mera. (Van Horne 1992, 473)

Drugi ukrep je limitiranje kredita. Banka se odloča o največji višini kredita določenemu komitentu. Pri določitvi zgornje meje zadolževanja se upošteva boniteta komitenta, vrsta kredita, oblika zavarovanja kredita, zakonski predpisi, bančna politika idr.

Nadziranje kredita pomeni nenehno presojanje kreditne sposobnosti kreditojemalca v celotnem času uporabljanja kredita. Namen nadziranja kredita je ugotoviti (Bobek 1989, 116):

- morebitno poslabšanje gospodarskega stanja jemalca kredita,
- neustrezno uporabo kredita,
- vrednostno zmanjšanje drugih zavarovanj.

Odvisno od vrste kredita in stopnjo varnosti glede na rizičnost kreditnega plasmaja sredstev banke za zavarovanje kreditov prebivalstva uporabljajo predvsem naslednje oblike zavarovanj:⁹

⁷ Uradni list RS, št. 86/2004

⁸ Uradni list RS, št. 131/2006

⁹ Oblike zavarovanj kreditov so podrobneje opisane v poglavju 4.3.

- zavarovanje pri zavarovalnici,
- poroštvo fizične osebe,
- zavarovanje z zastavo denarnih sredstev,
- zavarovanje z zastavo vrednostnih papirjev,
- zavarovanje z zastavo nepremičnin na podlagi sporazuma,
- zavarovanje z zastavo premičnih stvari- lombard,
- druge oblike.

Po potrebi pa izberejo tudi več oblik zavarovanja kredita.

Banke se poslužujejo zavarovanja kreditov zaradi zagotovitve poplačila bančnih terjatev, do katerih prihaja zaradi nezmožnosti oziroma nerednega odplačevanja kreditojemalca (smrt, izguba prilivov, izredne razmere in drugo).

Vedno bolj se uveljavlja zavarovanje kredita s polico življenjskega zavarovanja, vinkulirano v korist banke kot kreditodajalca. Pri kreditih za nakup nepremičnine v tem primeru ostane nepremičnina v lasti dedičev (Nova Ljubljanska banka 2007).

4 PONUDBA KREDITOV IN NJIHOVO ZAVAROVANJE V GORENJSKI BANKI, D. D., KRANJ

4.1 Predstavitev Gorenjske banke, d. d., Kranj

Gorenjska banka, d. d., Kranj (v nadaljevanju Gorenjska banka) je od leta 1994, ko je bila izpeljana poslovno-organizacijska ločitev od sistema Ljubljanske banke samostojna banka, organizirana kot delniška družba, ki opravlja depozitne, kreditne in druge bančne posle. V javnosti nastopa pod geslom »Banka s posluhom«, ki ima za svoj simbol čebelico.

Gorenjsko banko upravljajo delničarji banke na seji zbora banke, v odvisnosti od višine nominalne vrednosti njihovih delnic v razmerju do osnovnega kapitala in vrste delnic ter v skladu s statutom Gorenjske banke, pri čemer posamezni delničar ne more imeti več kot 20 % glasov v zboru banke.

Gorenjska banka postavlja visoka merila za uspešno poslovanje, zato vodi odločno poslovno politiko in uresničuje smotre. Širi paleto finančnih produktov in storitev za potrebe zahtevnega trga, krepi varnost poslovanja, izboljšuje kakovost poslovanja, uvaja nove storitve v skladu z zakonskimi možnostmi in potrebami trga. Povečuje rast premoženja in dosega ter razporeja dobiček.

Vizija Gorenjske banke se kaže v nenehnem prizadevanju le-te za mesto v vrhu slovenskih bank, s kakovostnim poslovanjem v prihodnosti ter izogibanjem in obvladovanjem tveganj, ki nastajajo pri njenem poslovanju. Sledi novostim za pravočasno prilagajanje novim spremembam. Skrbi za izboljšanje izobrazbene ravni zaposlenih,¹⁰ izobraževalne aktivnosti pa usmerja na vsa področja poslovanja.

Poslanstvo Gorenjske banke je usmerjeno na slovenski trg z namenom opravljanja storitev trženja svojih produktov in v sodelovanje s poslovnimi partnerji. S šestindvajsetimi ekspoziturami na območju gorenjske regije, dvema v Ljubljanski regiji ter petdesetimi bankomati, vključenimi v skupno bankomatsko mrežo z več kot 1.500 bankomati po vsej Sloveniji, uspešno konkurira ostalim domačim in tujim bankam v slovenskem prostoru, kar potrjujejo dobre ocene in priznanja mednarodnih institucij.

Mednarodna bonitetna agencija Fitch Ratings iz Velike Britanije je na osnovi podatkov za leto 2006 in prvo polovico leta 2007 ocenila Gorenjsko banko z oceno A- za tako imenovano dolgoročno tveganje neplačila. Angleška institucija Finance central Europe (FCE) je Gorenjsko banko na podlagi podatkov po zaključnem računu za leto 2006 že peto leto zapored proglasila za najboljšo banko v Sloveniji, predsednika uprave pa za bančnika leta 2007 v Sloveniji. Angleška revija The Banker pa jo po kapitalski moči uvršča med tristo največjih bank v Evropi (Gorenjska banka 2007i).

¹⁰ V Gorenjski banki je bilo 422 zaposlenih v začetku leta 2007.

4.2 Kreditna ponudba prebivalstvu

Najobsežnejši del poslovanja na strani kreditiranja v Gorenjski banki je kreditiranje prebivalstva.

Namen kreditiranja je povečanje kupne moči prebivalstva, izboljšanje življenjskega standarda, nabava premičnin in nepremičnin, zagotavljanje socialne varnosti in drugo. Ponudba kreditov za prebivalstvo je zato precej raznolika, vsako najetje kredita pa drugačno in odvisno od vrste dejavnikov.

Višina kredita je določena z višino ugotovljene odplačilne sposobnosti kreditojemalca in sicer tako, da mesečna anuiteta ob odobritvi kredita ne presega ugotovljene odplačilne sposobnosti kreditojemalca. V skladu z Zakonom o izvršbi in zavarovanju¹¹ mora kreditojemalcu ob upoštevanju vseh odtegljajev ostati za izplačilo najmanj neto znesek minimalne plače, ki se mesečno spreminja.¹²

Pri kratkoročnih kreditih z nominalno fiksno obrestno mero Gorenjska banka določa anuitete (1) z uporabo linearnega obrestnega faktorja (2) (Gorenjska banka 2007f, 2).

$$A = D * \frac{s^n (s - 1)}{(s^n - 1)} \quad (1) \qquad s = \left(1 + \frac{P}{1200}\right) \quad (2)$$

Legenda:

p..... letna nominalna obrestna mera

A.....postnumerandna mesečna anuiteta

D.....nezapadla glavnica

n.....odplačilna doba v mesecih

s.....linearni obrestovalni faktor

Pri dolgoročnih kreditih pa uporablja naslednje možnosti:

- določitev anuitete (1) z uporabo linearnega obrestnega faktorja z nominalno (2) oziroma z referenčno obrestno mero (obrestna mera - p je sestavljena iz 6 mesečnega Euriborja oziroma Liborja in obrestnega pribitka) (Gorenjska banka 2007g, 1-2) ter
- določitev anuitete (3) z uporabo skupne obrestne mere (4) za stanovanjske kredite za varčevalce Nacionalne stanovanjske varčevalne sheme¹³ (v nadaljevanju NSVS) (Gorenjska banka 2007h, 2):

¹¹ Uradni list RS št. 3/2007.

¹² Januarja 2008 je znašala 391,85 evrov.

¹³ Zakon o nacionalni stanovanjski varčevalni shemi (Uradni list RS, št. 86/2000) določa Nacionalno stanovanjsko varčevalno shemo kot sistemsko podlago za vzpodbujanje

$$A = D * \frac{s^n (s-1)}{(s^n - 1)} \quad (3)$$

$$s = \left(1 + \frac{TOM_m}{100}\right) * \sqrt[12]{1 + \frac{p}{100}} \quad (4)$$

Legenda:

p.....letna realna obrestna mera

A.....postnumerandna mesečna anuiteta

D.....nezapadla revalorizirana glavnica

n.....odplačilna doba v mesecih

s.....konformni dekurzivni skupni (revalorizacijski in realni) obrestovalni faktor

TOM_m.....zadnja znana mesečna temeljna obrestna mera

4.2.1 Potrošniški kredit

V ponudbi potrošniških kreditov, fizične osebe lahko izbirajo med krediti v gotovini in krediti za plačilo blaga, storitev in obveznosti (predložitev originalnega dokumenta, iz katerega je razviden namen in višina kredita). Kredit je lahko odobren v evrih in se tudi odplačuje v evrih, lahko pa je devizni in se odplačuje v tuji valuti, tj. v švicarskih frankih. V obeh primerih je maksimalna ročnost kredita osem let (Gorenjska banka 2008b, 2).

Odplačilna sposobnost kreditojemalca, ki najame kratkoročni ali dolgoročni kredit, se določi po lestvici v tabeli 4.1.

Tabela 4.1 Lestvica za ugotavljanje odplačilne sposobnosti kreditojemalca

Višina mesečnega prejema občana		Maksimalna obremenitev mesečnega prejema občana*
	do 625,00 EUR	do 1/3
od 625,01	do 835,00 EUR	do 40 %
od 835,01	do 1.045,00 EUR	do 45 %
od 1.045,01	do 1.250,00 EUR	do 50 %
nad 1.250,01 **		do 55 %

* zmanjšana za odtegljaje v zadnjem mesecu

** če je kreditojemalec zaposlen v srednji ali veliki družbi ali v javnem sektorju

Vir: Gorenjska banka 2007b.

dolgoročnega varčevanja in povečanje obsega ugodnega dolgoročnega stanovanjskega kreditiranja.

Potrošniški kredit brez dodatnega zavarovanja

Kratkoročni krediti brez dodatnega zavarovanja so komitentom odobreni v evrih z rokom zapadlosti do enega leta. Če je njihovo poslovanje korektno, so brez stroškov zavarovanja. Obrestna mera¹⁴ je nominalna in znaša 7,35 % letno, anuitete pa so ves čas odplačevanja enake. Odplačujejo se v mesečnih obrokih preko trajnega naloga. Maksimalna višina kredita je 4.000 evrov.

Dolgoročni krediti brez dodatnega zavarovanja od enega do dveh let v evrih so odobreni komitentom bonitetnih osebnih računov,¹⁵ nominalna obrestna mera je 7,40 % letno. Anuitete so enake, odplačujejo se mesečno preko trajnega naloga z osebnega računa. Maksimalna višina kredita je 8.000 evrov (Gorenjska banka 2008b, 2).

Značilnost potrošniških kreditov brez dodatnega zavarovanja je hitra odobritev z minimalno dokumentacijo in nizki stroški odobritve.

Potrošniški krediti z zavarovanjem

Odplačilna doba potrošniških kreditov z zavarovanjem je do osem let, odobravajo se komitentom in nekomitentom. Za nekomitente je obrestna mera višja za 0,6 odstotne točke, višja je tudi zavarovalna premija za zavarovanje kredita. Odobreni kredit se odplačuje v rednih mesečnih anuitetah, ki jih kreditjemalcu od plače ali pokojnine odteguje delodajalec ali Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje RS, komitenti pa lahko odplačujejo kredit preko trajnega naloga iz osebnega računa. Pri kreditih, ki so odobreni v švicarskih frankih, mesečno odplačevanje poteka le preko trajnega naloga iz osebnega računa, prav tako v švicarskih frankih.

Glede na rok zapadlosti ločimo (Gorenjska banka 2007b):

- kratkoročne kredite do dvanajst mesecev, ki so obrestovani po nominalni obrestni meri 7,25 % letno,
- dolgoročne kredite nad enim do dveh let z nominalno obrestno mero 7,25 % letno, referenčno obrestno mero s šestmesečnim Euriborom in 2,90 % pribitkom oziroma šestmesečnim Liborom in 2,80 % pribitkom,
- dolgoročne kredite nad dvema do pet let z nominalno obrestno mero 7,45 % letno, šestmesečnim Euriborom in 2,90 % pribitkom oziroma šestmesečnim Liborom in 3,00 % pribitkom,

¹⁴ Navedene obrestne mere veljajo na dan 1.3.2008. Banka obrestne mere spreminja glede na njeno poslovno politiko in razmere na trgu.

¹⁵ Upoštevajo se naslednji kriteriji: redni mesečni prilivi na osebni račun, čas poslovanja z osebnim računom v banki in drugo poslovno sodelovanje imetnika osebnega računa z banko.

- dolgoročne kredite nad pet do sedem let z letno nominalno obrestno mero 7,45 %, šestmesečnim Euriborom in 3,20 % pribitkom oziroma šestmesečnim Liborom in 3,50 % pribitkom ter
- dolgoročne kredite nad sedem do osem let s šestmesečnim Euriborom in 3,50 % pribitkom oziroma šestmesečnim Liborom in 3,80 % pribitkom.

Študentski krediti

Študentske kredite banka odobrava komitentom, ki imajo status študenta, kar dokažejo s predložitvijo veljavnega potrdila o vpisu na visokošolsko organizacijo. Odobreni so lahko za čas od tri do dvanajst mesecev oziroma do konca tekočega študijskega leta. Nominalna obrestna mera za študentske kredite je 6,90 % letno, zavarovani pa so z dvema odplačilno sposobnima porokoma (Gorenjska banka 2007c).

BanKredit

BanKredit¹⁶ je oblika bančnega kreditiranja, ki je namenjena kupcem blaga ali storitev neposredno na prodajnih mestih. Namenjen je komitentom vseh slovenskih bank, ki želijo obročno odplačevati blago ali storitve preko trajnega naloga (Gorenjska banka 2007a).

Pogoji BanKredita Gorenjske banke so:

- najdaljša ročnost je 24 mesecev,
- minimalni znesek kredita je 167 evrov, maksimalni znesek pa 1.250 evrov,
- najmanjši znesek anuitete je 20 evrov,
- višina kredita lahko znaša največ 90 % vrednosti blaga ali storitev, najmanj 10 % pa kreditojemalec poravna ob nakupu.

Za BanKredit Gorenjske banke mora kupec izpolnjevati naslednje pogoje:

- je državljan Republike Slovenije, star najmanj 18 let,
- je imetnik debetne kartice Maestro in z banko korektno posluje,
- predloži veljaven osebni dokument in davčno številko,
- predloži potrdilo o rednih mesečnih prilivih za pretekli mesec in sicer zadnje obvestilo ZPIZ-a za upokojence oziroma za zaposlene zadnji mesečni izpisek iz osebnega računa ali Vlogo za posredovanje podatkov, ki je obrazec banke o prilivih iz naslova plače na osebni račun kupca,

¹⁶ Krediti odobreni na prodajnih mestih so nadomestili obročno odplačevanje blaga s čekovnimi blanketi.

- če kupuje TV in avdio oziroma video aparate, fotoaparate, kamere, računalnike in podobno, predloži izpisek iz osebnega računa¹⁷ za zadnje tri mesece, višina priliva pa mora biti najmanj v višini minimalne neto plače.

4.2.2 Stanovanjski kredit

Stanovanjski krediti se odobravajo predvsem za:

- nakup, gradnjo ali obnovo stanovanjskih, počitniških nepremičnin in garaž,
- izplačilo dednih deležev in starih stanovanjskih kreditov občanov,
- pridobivanje soglasij in komunalno opremljanje zemljišč.

Stanovanjske kredite banka odobrava komitentom in nekomitentom. Za nekomitente so obrestne mere višje za 0,6 odstotne točke.

Ročnost stanovanjskih kreditov zavarovanih pri zavarovalnici je maksimalno petnajst let, za kredite zavarovane z nepremičnino pa do dvajset let. Izjema so kreditorejmalci, ki so mlajši od petintrideset let in poslujejo s plačilno kartico Activa-MasterCard in elektronsko banko Link, katerim banka odobri kredit za dobo do trideset let.

Možna višina kredita je odvisna od odplačilne sposobnosti kreditorejmalca in načina zavarovanja kredita (Gorenjska banka 2007b):

- za kredite z ročnostjo do vključno sedem let se anuiteta izračunava na podlagi podatkov v tabeli 4.1 na strani 21,
- za kredite z ročnostjo nad sedem do vključno dvajset let na podlagi tabele 4.2,
- za kredite, ki so zavarovani z zastavo nepremičnine, pa na podlagi tabele 4.3.

Tabela 4.2 Lestvica za ugotavljanje odplačilne sposobnosti kreditorejmalca

Ročnost	Višina mesečnega prejemka občana	Maksimalna obremenitev mesečnega prejemka občana*
nad 7 let do vključno 10 let	do 1.045,00 EUR od 1.045,01 EUR**	do 1/3 do 40 %
nad 10 let do vključno 20 let	znesek plače ni omejen	do 1/3

* zmanjšana za odtegljaje v zadnjem mesecu

** če je kreditorejmalec zaposlen v srednji ali veliki družbi ali v javnem sektorju

Vir: Gorenjska banka 2007b.

¹⁷ Na osnovi Zakona o plačilnem prometu so v Gorenjski banki vse prilivne račune fizičnih oseb (tekoče račune, žiro račune honorarcev, devizne račune in hranilne vloge, ki imajo značaj prilivnega računa) zamenjali s transakcijskim računom za fizične osebe, ki so ga poimenovali osebni račun.

Tabela 4.3 Lestvica za ugotavljanje odplačilne sposobnosti kreditojemalca

Višina mesečnega prejemka občana	Obremenitev mesečnega prejemka občana
do 420,00	41 %
od 420,01 do 630,00	50 %
nad 630,01	60 %

Vir: Gorenjska banka 2007b.

Stanovanjski kredit v evrih

Glede na rok zapadlosti kredita ločimo:

- stanovanjski kredit do vključno deset let z referenčno obrestno mero šestmesečnim Euriborom in 2,00 % pribitkom,
- stanovanjski kredit nad deset let do vključno dvajset let s šestmesečnim Euriborom in 2,40 % pribitkom.

Za komitente, ki vsaj dve leti neprekinjeno varčujejo (rentno, preudarno varčevanje ali depozit s podaljšanjem) in privarčujejo vsaj 2.000 evrov, banka odobri stanovanjski kredit na podlagi varčevanja, kar pomeni znižanje pribitka referenčne obrestne mere za 0,10 odstotne točke.

Kreditojemalcem, ki so mlajši od petintrideset let in poslujejo s plačilno kartico Activa MasterCard in elektronsko banko Link, kredit pa zavarujejo z zastavo nepremičnine, odobri banka stanovanjski kredit za dobo nad dvajset let do vključno trideset let. Referenčna obrestna mera za tak kredit je šestmesečni Euribor in 2,40 % pribitek (Gorenjska banka 2007c).

Devizni stanovanjski kredit v švicarskih frankih

Glede na rok zapadlosti ločimo (Gorenjska banka 2007c) :

- kredit do vključno deset let z referenčno obrestno mero šestmesečnim Liborom in 2,20 % pribitkom,
- kredit nad deset let do vključno petnajst let s šestmesečnim Liborom in 2,50 % pribitkom.

Stanovanjski kredit na podlagi Nacionalne stanovanjske varčevalne sheme

Banka varčevalcem, ki so sklenili varčevalno pogodbo po pogojih Nacionalne stanovanjske sheme (NSVS) v Gorenjski banki, odobrava stanovanjske kredite po posebnih pogojih pred potekom varčevanja in stanovanjske kredite po poteku varčevanja.

Pred potekom varčevanja lahko varčevalci najamejo kredit pod ugodnimi pogoji, če varčujejo že najmanj dve leti in imajo sklenjeno petletno varčevalno pogodbo. Najdaljša odplačilna doba kredita je trinajst let, maksimalna višina kredita pa 8.345 evrov. Obrestna mera za kredite z ročnostjo do deset let znaša $T + 2,60$ % letno, za kredite nad deset let pa $T + 3,00$ % letno. Namen porabe kreditnih sredstev je določen v Zakonu o Nacionalni stanovanjsko varčevalni shemi. Po zaključku varčevanja pa se na podlagi Potrdila o izpolnitvi pogojev za pridobitev kredita, ki ga izda Stanovanjski sklad Republike Slovenije, obrestna mera spremeni v višino, določeno z omenjenim zakonom. Ta znaša $T + 2,45$ % letno.

Po poteku varčevanja pridobijo varčevalci pravico do najema kredita po pogojih iz varčevalne pogodbe. Izkoristijo jo lahko v roku enega leta po izteku varčevalne dobe ali pa jo prenesejo na zakonca, partnerja, otroke ali vnuke. Kredit se lahko najame za dvakrat daljšo dobo od varčevanja, poraba je dokumentarna in za stanovanjske namene.

Višina kredita je odvisna od izplačilne sposobnosti kreditojemalca in od načina zavarovanja kredita. Konkurenčna prednost, ki jo nudi Gorenjska banka, je višina anuitete, ki ob sklenitvi pogodbe, glede na višino plače ali pokojnine, lahko sega do 55 % mesečne plače ali pokojnine kreditojemalca. Pri stanovanjskih kreditih zavarovanih z zastavo nepremičnin pa višina anuitete lahko sega do 60 % mesečne plače ali pokojnine kreditojemalca. Maksimalna višina kredita na podlagi NSVS je lahko 2,1 kratnik privarčevanih sredstev (Gorenjska banka 2007).

4.2.3 Premostitveni kredit

Premostitveni krediti so krediti v evrih, ki so zavarovani z zastavo vezanih vlog v evrih ali tujih valutah, vlog na varčevalni knjižici ter Potrdil o vlogi na prinosnika Gorenjske banke. Zanj lahko zaprosi vsak občan, ki zastavi vlogo na prinosnika Gorenjske banke ali svoja sredstva v banki. Odobreni so za čas do sprostitev vezave oz. do dospelja potrdila o vlogi. Prednosti premostitvenih kreditov so predvsem ugodna obrestna mera, minimalna dokumentacija za odobritev in možnost takojšnjega koriščenja brez stroškov odobritve. Najvišji odobreni znesek premostitvenega kredita je lahko (Gorenjska banka 2006, 1):

- do 90 % vrednosti zastavljenih sredstev v evrih ali potrdil o vlogi,
- do 75 % evrske protivrednosti zastavljenih sredstev v tuji valuti ali potrdil o vlogi, preračunanih po srednjem tečaju Banke Slovenije,
- do 85 % vrednosti zastavljenih sredstev v evrih, vezanih nad enim letom, z izplačilom obresti v krajših časovnih obdobjih,
- do 70 % evrske protivrednosti sredstev zastavljene vloge v tuji valuti, vezane nad enim letom in izplačilom obresti v krajših časovnih obdobjih.

Obrestna mera za to vrsto kredita je odvisna od obrestne mere zastavljenih sredstev in se poveča za 1,5, 2,5 ali 3,0 odstotne točke, odvisno od vrste in ročnosti zastavljenih sredstev.

4.2.4 Limit na osebni račun

Banka odobrava imetnikom osebnih računov redne in izredne limite. Pogoj za odobritev limitov je prejemanje rednih mesečnih prilivov¹⁸ sredstev na osebni račun.

Redni limit je odobren v višini 125 evrov, izredni limiti pa se odobravajo po naslednji lestvici iz tabele 4.4:

Tabela 4.4 Lestvica za odobravanje izrednih limitov imetnikom osebnih računov

Priliv na osebni račun		Višina izrednega limita
	do vključno 210,00 EUR	2 x priliva
nad 210,00	do vključno 420,00 EUR	3 x priliva
nad 420,00	do vključno 630,00 EUR	4 x priliva
nad 630,00		5 x priliva

Vir: Gorenjska banka 2008č, 2.

Maksimalni znesek limita za imetnike osebnega računa je 4.200 evrov, za imetnike bonitetnega osebnega računa 12.500 evrov, za imetnike zlatih osebnih računov z zlato plačilno kartico Activa oziroma zlato plačilno kartico Activa-MasterCard pa 16.700 evrov. Zasebniki, kmetje in komitenti zaposleni za določen čas pa so upravičeni do največ 2.200 evrov izrednega limita.

Izredni limit lahko Gorenjska banka odobri največ za dobo enega leta, imetnik pa ima možnost ponovnega avtomatskega podaljšanja izrednega limita, če je dal tak zahtevek in če posluje v skladu s pogoji, navedenimi v Pravilniku o odobravanju rednih in izrednih limitov imetnikom osebnih računov.

Gorenjska banka lahko imetniku redni oziroma izredni limit ukine predčasno, o čemer ga pisno obvesti (Gorenjska banka 2008č, 5).

Gorenjska banka torej ponuja zainteresiranim kreditjemalcem pestro ponudbo kreditov za različne potrebe, ki so prilagojeni njihovim odplačilnim zmožnostim. Ker pa odplačilo kljub temu ni v celoti zagotovljeno, zahteva Gorenjska banka poleg naštetih dejstev še vsaj eno od naslednjih oblik zavarovanja.

¹⁸ Za redni mesečni priliv se štejejo plača, pokojnina, renta, štipendija, nadomestilo za čas brezposelnosti, nadomestilo za bolezen, invalidnina, trajni nalog s transakcijskega računa oziroma z osebnega računa, otroški dodatek in drugo (Gorenjska banka 2008č, 1).

4.3 Oblike zavarovanja kreditov

4.3.1 Poroštvo druge pravne osebe ali občana

Poroštvo opredeljuje obligacijski zakonik,¹⁹ ki določa tudi pravice in obveznosti poroka. Gorenjska banka lahko v zavarovanje odplačil terjatve prejme poroštvo druge pravne osebe, zasebnika ali poroštvo najmanj dveh odplačilno sposobnih porokov-fizičnih oseb. Pri porokih - fizičnih osebah je treba upoštevati:

- da so zaposleni za nedoločen čas ali upokojeni (največ en upokojenec) in da niso starejši od petinšestdeset let (starostna omejitev ne velja za kratkoročna posojila),
- da niso vsi zaposleni v istem podjetju, razen če je to podjetje v banki klasificirano v skupino A,²⁰
- da primernost poroštva zaposlenih pri zasebnikih ali v podjetjih, ki so v banki klasificirani v skupine B, C, D in E ali v podjetjih, katerih bonitete banka ne pozna, odobri Komisija za odobravanje posojil občanom po pravilnikih prekoračitev,
- da posojilojemalec in poroki niso zaposleni pri istih zasebnikih ali v istih podjetjih, katera so v banki klasificirana v skupine B, C, D in E ali v istih podjetjih, katerih bonitete banka ne pozna.

V primeru, da je porok pravna oseba ali zasebnik, mora bančni delavec ugotoviti njegovo boniteto in odplačilno sposobnost. Porok-zasebnik mora poslovati s transakcijskim računom preko Gorenjske banke. Za zavarovanje posamičnega posojila se delavec banke glede na odplačilno sposobnost posojilojemalca in predlaganih porokov odloči za enega, dva ali tri poroke.

Ob sklepanju posojilne pogodbe poroki podpišejo poroštvene izjave, s čimer se kot porok in plačnik obvežejo izpolnjevati veljavno in zapadlo obveznost dolžnika - posojilojemalca. V primeru njegove neporavnave v roku, ki je določen v pisnem opominu in poslanem na njegov naslov, banka po preteku v opominu določenega roka zahteva izpolnitev obveznosti od porokov oziroma obremeni transakcijski račun zasebnika poroka (Gorenjska banka 2008c, 21-23).

¹⁹ Uradni list RS, št. 97/2007.

²⁰ Na podlagi ocene finančnega položaja in drugih indikatorjev lahko razvrščamo podjetja v bonitetne skupine A, B, C, D in E (sposobnost plačevanja obveznosti podjetij). Razvrščamo jih glede na objektivna in subjektivna merila. Objektivna merila so sestavljena iz splošnih podatkov o podjetju, podatkov o povezanosti z banko in podatkov o blokiranih transakcijskih računih. Subjektivna merila pa vključujejo analizo splošnega gospodarskega položaja, analizo panoge, analizo položaja podjetja, finančno boniteto in oceno managementa (Dimovski 1999, 47-48).

4.3.2 Zastava sredstev v evrih ali v tuji valuti na računih v banki

Zastavitelj lahko za zavarovanje odplačil terjatev iz kredita zastavi banki evrska ali devizna sredstva na računih v Gorenjski banki. Pri tem se lahko omeji razpolaganje s hranilno knjižico, pogodbo o vezavi sredstev ali drugim. Dokumenti pa se hranijo v depozitu do dokončnega odplačila obveznosti.

Potrebna višina zastavljenih sredstev se določi glede na višino in rizičnost odobrenega kredita. Če gre za sredstva, zastavljena po pogodbi o depozitu, morata biti zapadlost kredita in depozita usklajeni.

Če posojilojemalec svojih obveznosti po kreditni pogodbi ne poravnava pravilno in pravočasno, se prenese del sredstev iz računa oz. s hranilne knjižice za odplačilo dolžnega zneska, ob neporavnavi dveh zaporednih obveznosti pa lahko banka enostransko razdre pogodbo o zastavi sredstev in si z ostankom sredstev poplača preostanek kredita v celoti (Gorenjska banka 2008c, 9-10).

4.3.3 Zastava vrednostnih papirjev

Gorenjska banka lahko sprejme za zavarovanje odplačil terjatve v zastavo vse vrste vrednostnih papirjev, ki se lahko glasijo na ime ali na prinosnika. Vrednost posameznega vrednostnega papirja se ugotavlja na trgu vrednostnih papirjev ali se opredeli v gradivu za kreditni odbor.

Vrednostni papirji v materializirani obliki se hranijo v depozitu banke do dokončnega poplačila vseh terjatev iz kreditne pogodbe, za zavarovanje katere so bili zastavljeni. Za nematerializirane vrednostne papirje pa Gorenjska banka zastavno pravico pridobi z dnem vpisa v Klirinško depotno družbo, d. d. Po poravnavi vseh obveznosti, ki so bile zavarovane z zastavo po pogodbi o zastavi vrednostnih papirjev, banka na podlagi zastaviteljeve zahteve izda dovoljenje za izbris zastavne pravice (Gorenjska banka 2008c, 20).

4.3.4 Zastava premoženja

Zastavitelj lahko zastavi:

- zlato, srebro, platino, druge plemenite kovine in predmete iz plemenitih kovin,
- drage in poldrage kamne,
- umetniške slike v različnih slikarskih tehnikah in skulpture,
- tirna vozila, prikolice in polprikolice,
- stroje, orodja, delovne priprave, opremo.

Za zavarovanje odplačila terjatev iz kratkoročnih posojil lahko zastavi tudi avdiovizuelno tehniko, motorna kolesa, motorna vozila, plovila, glasbila, preproge, zaloge in živali (Gorenjska banka 2008c, 26).

Komitent je dolžan banki pred zastavo izročiti dokazilo oziroma izjavo o lastništvu premoženja in izjavo o tem, ali je premoženje že obremenjeno z zastavno pravico v korist tretjega ali ne. Če je premoženje, ki se zastavlja, del skupnega premoženja zakoncev, morata skleniti zastavno pogodbo oba zakonca (Gorenjska banka 2008c, 8).

»Problem pri takšnih zastavah je lahko že sama hramba, ki je povezana s stroški in tveganji, da pride do odtujitve ali uničenja zastavljene stvari« (Vodušek 2006, 4).

4.3.5 Zastava nepremičnin

V zavarovanje terjatev praviloma sprejme banka nepremičnine, ki ležijo na območju Republike Slovenije in za katere obstaja večja možnost za prodajo. Zastavitelj lahko zastavi (Gorenjska banka 2008c, 34):

- počitniško hišo, stanovanjsko hišo, zemljišče,
- nenaseljeno etažno stanovanje, etažno počitniško stanovanje ali garažo,
- poslovno stavbo ali poslovni prostor.

Vrednost nepremičnine je potrebno pred zastavitvijo strokovno oceniti. Vrednost nepremičnine ugotavlja pooblaščenec izvedenec. Vrednost stanovanj ali stanovanjskih hiš, počitniških stanovanj ali počitniških hiš pa lahko oceni bančni delavec z uporabo internih cen in internih kriterijev banke.

Za zavarovanje kredita zastavitelj izroči banki pred odobritvijo posojila izpisek iz zemljiške knjige, ki ne sme biti starejši od trideset dni ter cenitev pooblaščenega izvedenca o vrednosti zastavljene nepremičnine. Med datumom izdaje izpiska iz zemljiške knjige in datumom izdelave cenitve ter datumom sklenitve kreditne pogodbe ne sme preteči več kot šestdeset dni, sicer je potrebno pridobiti nov izpisek iz zemljiške knjige oziroma opraviti novo cenitev.

Če sta lastnika zastavljene nepremičnine zakonca, podpišeta pogodbo o zastavi oba.

Zastavitelj mora zavarovati zastavljeno nepremičnino pri zavarovalnici po pogojih, ki veljajo za požarno zavarovanje, zavarovalno polico pa vinkulirati²¹ v korist banke in potrdilo o vinkulaciji predložiti banki pred koriščenjem kredita. Zavarovalno premijo za zastavljeno nepremičnino mora kreditojemalec poravnati ves čas obstoja zastavne pogodbe, kar preverja in spremlja bančni referent.

Ko so poravnane vse obveznosti, ki so bile zavarovane z zastavno pogodbo, pride na zahtevo zastavitelja do devinkulacije in izbrisa vknjižbe zastavne pravice (Gorenjska banka 2008c, 40-45).

²¹ Latinska beseda vinculum pomeni zaporo, vezanost razpolaganja (Verbinc 1982, 757).

4.3.6 Zavarovanje kredita pri zavarovalnici

Zavarovalnice imajo pomembno vlogo pri kreditiranju prebivalstva v Sloveniji, saj banke na tak način zavarujejo svoje terjatve iz naslova danih kreditov. Banka ob neplačilu kreditojemalca na podlagi sklenjene pogodbe z zavarovalnico in plačane zavarovalne premije uveljavlja plačilo odškodninskega zahtevka in tako pridobi sredstva za poplačilo neporavnanih obveznosti. Največ kreditov je zavarovanih s to obliko zavarovanja.

Gorenjska banka ima z Zavarovalnico Triglav, d. d. sklenjeno Generalno polico za zavarovanje potrošniških kreditov in Generalno polico za zavarovanje stanovanjskih kreditov.

Na ta način se lahko zavarujejo potrošniški krediti z ročnostjo do sedem let²² in stanovanjski krediti z ročnostjo do petnajst let. Za to obliko zavarovanja morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji (Zavarovalnica Triglav 2005, 1):

- kreditojemalec je fizična oseba, ki prejema stalne mesečne dohodke pri podjetju s sedežem v Republiki Sloveniji, ki ni v prisilni poravnavi ali v stečajnem postopku,
- kreditojemalec je v rednem delovnem razmerju za nedoločen čas, zaposlenemu za določen čas pa se odobri kredit le za čas zaposlitve,
- starost kreditojemalca je od osemnajst let oziroma ob izteku dobe kreditiranja petinsedemdeset let,
- kreditne obveznosti se odplačujejo mesečno preko trajnega naloga oziroma upravno izplačilne prepovedi,
- skupni znesek stanja dolga iz vseh odobrenih in neodplačanih kreditov, ki jih je banka odobrila posameznemu kreditojemalcu in so zavarovani pri zavarovalnici, ne sme presegati kreditnega limita po posamezni vrsti kredita in skupnega kreditnega limita, dogovorjenega v generalni polici,
- ustrezna kreditna dokumentacija in sicer: vloga za odobritev kredita s podatki o kreditojemalcu in morebitnih porokih, podatki o kreditu, dokazilo o namenski porabi sredstev, če gre za namenski kredit, izračun kreditne sposobnosti, izračun zavarovalne premije, kreditna pogodba in ostali podatki ter dokumenti, ki so dogovorjeni z zavarovalno pogodbo,
- posamezni krediti, odobreni določenim kreditojemalcem ali kreditojemalcem, ki so zaposleni pri določenem delodajalcu, so lahko predmet zavarovanja le na podlagi separate obravnave.

²² Dne 25.2.2008 sta Gorenjska banka in Zavarovalnica Triglav, d. d. podpisali dodatek h Generalni polici za zavarovanje potrošniških kreditov, kjer so predmet zavarovanja tudi krediti z ročnostjo nad sedem do osem let (Gorenjska banka 2008, 2).

Gorenjska banka seznam odobrenih kreditov mesečno pošilja zavarovalnici, ki obračuna premijo v skladu z določbami v generalni polici. V primeru neplačila premije v roku zavarovalnica ne jamči za tiste prijavljene kredite, na katere se neplačani računi nanašajo (Zavarovalnica Triglav 2005, 3).

Čeprav včasih zavarovanje kreditov izgleda le kot ena od dodatnih obremenitev za kreditojemalca, pa se je v času tržnega gospodarstva z vsemi riziki že večkrat pokazalo, da morajo banke zavarovanja za primer neplačil kreditov striktno izvajati.

5 ŠKODNI PRIMER

Najpogostejši razlogi, ki povzročijo nastanek škodnega primera, so izguba prilivov kreditojemalca, blokacija osebnega računa zaradi sodnih in davčnih izvršb, izredne razmere, smrt in drugo.

5.1 Nastop in reševanje škodnega primera zavarovanega pri zavarovalnici

5.1.1 Opominjevalni postopek in nastop zavarovalnega primera

V primeru neplačanih mesečnih obveznosti mora Gorenjska banka kot zavarovanec najkasneje v tridesetih dneh poslati kreditojemalcu opomin s pozivom za takojšnje plačilo, če se kredit plačuje preko trajnega naloga oziroma delodajalcu pisni poziv za plačilo, če se kredit plačuje preko upravno izplačilne prepovedi.

Če zapadle obveznosti kljub opominu ali pozivu niso poravnane in presegajo višino dveh obrokov, zavarovanec v naslednjih šestdesetih dneh pošlje kreditojemalcu in morebitnim porokom drugi opomin, če ima kreditojemalec na bančnem računu dobroimetje, pa izvede pobot do višine zapadlih neplačanih obveznosti. V primeru dogovorjenega plačila obveznosti preko trajnega naloga banka sedaj pošlje upravno izplačilno prepoved v izvrševanje izplačevalcu plače oziroma pokojnine.

Če zapadle obveznosti še vedno niso plačane, zavarovanec v roku tridesetih dni pošlje dolžniku in morebitnim porokom tretji opomin priporočeno s povratnico in z opozorilom na posledice ob odpovedi kreditne pogodbe. Po neplačilu obveznosti v petnajstih dneh od vročenega tretjega opomina nastopi zavarovalni primer. Zavarovalni primer pa še ne nastopi, če so neplačane zapadle obveznosti manjše od višine dveh mesečnih obrokov, razen če gre za zadnji obrok po kreditni pogodbi (Zavarovalnica Triglav 2005, 3).

5.1.2 Pristop k dolgu, prevzem dolga in odpoved kreditne pogodbe

Zavarovanec se lahko zaradi utemeljenih razlogov dogovori s tretjo osebo o pristopu k dolgu iz kreditne pogodbe, če zavarovalnica pisno soglaša. V primeru smrti kreditojemalca Gorenjska banka najprej pozove morebitne dediče v odplačevanje kredita s pristopom k dolgu, sicer pa takoj prijavi zavarovalni primer.

Kljub nastopu zavarovalnega primera sme zavarovanec odpovedati kreditno pogodbo šele po pisnem soglasju zavarovalnice (Zavarovalnica Triglav 2005, 3-4).

5.1.3 Izguba zavarovalnih pravic

Zavarovalnica kljub prijavi kredita v zavarovanje in plačila premije ne krije škode, če banka krši določbe zavarovalne pogodbe, kot tudi (Zavarovalnica Triglav 2005, 4):

- če je kreditojemalec ob odobritvi kredita imel neplačane zapadle obveznosti,
- če je bil presežen kreditni limit brez predhodnega pisnega soglasja zavarovalnice oziroma je zavarovanec brez pristanka zavarovalnice spremenil ali odpovedal kreditno pogodbo,
- če je kreditna dokumentacija v skladu s splošnimi pogoji nepopolna oziroma je bil kredit odobren z nasprotju z veljavnimi predpisi,
- če v primeru namenskega kredita znesek kredita ni bil nakazan na račun prodajalca ali izvajalca storitev in ta račun ni glasil na ime kreditojemalca oziroma solidarnega poroka,
- če je zavarovanec kršil določbe opominjevalnega postopka ali če zavarovalni primer ni bil prijavljen v šestih mesecih od njegovega nastopa in
- če zavarovanec prijavi zavarovalnega primera predloži nepopolno oziroma ponarejeno dokumentacijo,

5.1.4 Prijava zavarovalnega primera

Gorenjska banka zavarovalnici prijavi zavarovalni primer pisno, najkasneje v šestih mesecih po njegovem nastopu. Za potrošniške kredite se prijavi zavarovalni primer po štirih oziroma petih neplačanih obrokih, za BanKredite po dveh neplačanih obrokih, za umrle komitente pa takoj oziroma potem, ko so morebitni dediči zavrnilo prevzem dolga pokojnika. Navede tudi vzrok neplačila, če je znan.

Priložena dokumentacija vsebuje: višino zahtevka in obračun škode, original kreditne pogodbe in ob odobritvi kredita pridobljeno obvezno dokumentacijo, knjigovodsko kartico z razvidnim stanjem dolga, potrdilo o sprejemu kredita v zavarovanje, če je šlo za predhodno pisno soglasje zavarovalnice, dokazilo o morebitni namenski porabi kredita, vso dokumentacijo pridobljeno v opominjevalnem postopku in druge podatke na zahtevo zavarovalnice (Zavarovalnica Triglav 2005, 4).

5.1.5 Obračun škode in plačilo zavarovalnine

Zavarovalnica obračuna škodo v višini zneska zapadle in neplačane glavnice kredita, povečane za pripadajoče pogodbene obresti, in nezapadli del kredita²³ ter dokazane stroške opominov do zakonsko predpisanih stroškov opominjanja.

Zgornja meja zavarovalnega kritja za posamezni kredit ne more preseči osnove za obračun premije in stroškov opominjanja. Če premija ni plačana v celoti, se za obračun škode uporabi razmerje med plačano in obračunano premijo.

²³ Nezapadli del kredita je nezapadla glavnica kredita na dan nastopa zavarovalnega primera, povečana za pogodbene obresti do izplačila zavarovalnine, največ za 60 dni od nastopa zavarovalnega primera Zavarovalnica Triglav 2005, 4).

Zavarovalnino je zavarovalnica dolžna plačati najkasneje v tridesetih dneh od popolne dokumentacije. Če Gorenjska banka zavarovalnih primerov ne prijavlja sproti, se rok plačila temu ustrezno podaljša (Zavarovalnica Triglav 2005, 4).

5.1.6 Odstop zavarovančevih pravic

Z izplačilom zavarovalnine preide na zavarovalnico terjatev iz kreditne pogodbe do višine izplačane zavarovalnine z vsemi pripadki in ostale pravice iz kreditne pogodbe, ki jih ima zavarovanec do kreditojemalca, porokov in delodajalcev, ki so zavezani do upravno izplačilne prepovedi. Po prejemu zavarovalnine pa je zavarovanec dolžan prenesti terjatve z vsemi pripadki in pravicami še s cesijsko²⁴ izjavo, nato pa kreditojemalca in morebitne poroke obvestiti o odpovedi pogodbe in odstopu terjatve zavarovalnici (Zavarovalnica Triglav 2005, 4).

5.1.7 Dolžnosti zavarovanca po prijavi zavarovalnega primera

Banka je tudi po prijavi zavarovalnega primera dolžna sprejeti delna ali celotna plačila kreditojemalca. Za vsa plačila, ki jih zavarovanec prejme po prijavi zavarovalnega primera, je dolžan zmanjšati zahtevek oziroma jih takoj prenesti na zavarovalnico, če mu je zavarovalnica že nakazala zavarovalnino (Zavarovalnica Triglav 2005, 4).

5.1.8 Pravica do vpogleda in dolžnost javljanja zavarovanca

Zavarovalnica ima pravico do vpogleda v bančne evidence o kreditih, ki so zavarovani pri njej. Če gre za kršitev obveznosti sprejetih v zavarovalni pogodbi, sme takoj odpovedati pogodbo brez odpovednega roka.²⁵ Gorenjska banka je dolžna zavarovalnici takoj sporočiti vsako spremembo lastnih pravil o kreditiranju fizičnih oseb, če le-ta vpliva na zavarovanje kreditov pri zavarovalnici (Zavarovalnica Triglav 2005, 4-5).

5.2 Opis škodnega primera

Nastanek in postopek predaje škodnega primera Zavarovalnici Triglav, d. d. bom opisala na primeru potrošniškega kredita, odobrenega 19.02.2004 za dobo dvainštirideset mesecev, v znesku 1.870.000 tolarjev (7.803 evrov).

Kreditojemalec februarja 2006 prvič ni plačal obroka za tekoči mesec, ker ni imel zadostnih sredstev na osebnem računu. Marca 2006 se znesku kredita pripišejo zamudne obresti, ki jih zaradi neplačanega obroka plačuje tudi v prihodnjih mesecih. Decembra

²⁴ Latinsko *cessio* iz *cedere* pomeni odstopiti (Verbinc 1992, 112).

²⁵ Zavarovanje je sklenjeno za nedoločen čas, ki pa ga vsaka stranka lahko odpove s priporočenim dopisom in dvomesečnim odpovednim rokom.

Škodni primer

2006 ponovno pride do neplačila tekočega obroka. Prvega januarja 2007 se znesek preostalega kredita pretvori v evre. Šestnajstega januarja 2007 kreditojemalcu pošljejo prvi opomin in ga pozovejo k plačilu zapadlih obveznosti. Glavnica se poveča za stroške opomina, ki znašajo 4,4 evre in za zamudne obresti v višini 4,1 evra za še en neplačani obrok. Še isti dan plača obrok za januar. Ker ostane dolg za nazaj neporavnan, konec februarja prejme drugi opomin. Marca in aprila 2007 obroka zopet nista plačana. Komitentu se dolg poveča za 13,2 evra za stroške tretjega opomina in zamudne obresti v višini 12,0 evra. Maja vplača del dolga v znesku 200 evrov. Ko junija 2007 zopet izostane plačilo, prejme iz Gorenjske banke četrti opomin. Desetega julija 2007 kreditojemalec vplača 1.000 evrov, kar zmanjša znesek dolga in obresti. Enaindvajsetega avgusta, po poslanem petem opominu, vplača del obroka v znesku 191,1 evro, kar je zadnje plačilo kreditojemalca. Na kreditni partiji ostane dolg v znesku 403,9 evra, čeprav bi moral biti kredit že v celoti odplačan.

Po petih neplačanih obrokih, kljub večkratnemu delnemu vplačilu, in po ustreznem opominjevalnem postopku, nastopi zavarovalni primer. Pristojna bančna delavka 26.11.2007 izvede blokacijo, vnese kreditojemalca v »listo nekorektnega poslovanja« in prijavi zavarovalni primer Zavarovalnici Triglav, d. d. (Priloga 1), kjer mu dodelijo zaporedno številko škodnega primera.

Vso dokumentacijo iz kreditne mape dolžnika fotokopira, originalne dokumente pa pošlje na zavarovalnico. To so vsi dokumenti, ki jih je Gorenjska banka dolžna pridobiti ob odobritvi kredita, potrdilo o sprejemu kredita v zavarovanje, dokazila o morebitni namenski porabi kredita in poslani opomini ter povratnice. Zraven priloži izpis prometa iz analitične kartice neplačanega kredita od črpanja kredita do prijave zavarovalnega primera (Priloga 2) ter obračun zamudnih obresti za šestdeset dni, vključno za trideset dni vnaprej do 27.12.2007, ko poteče zavarovalnici rok za plačilo zavarovalnine (Priloga 3).

V primeru, če bi od predaje škodnega primera zavarovalnici do izplačila zavarovalnine v tridesetih dneh, dolžnik poravnal del dolga in bi bil preostanek dolga manjši od dveh obrokov oziroma ne bi šlo za plačilo zadnjega obroka, bi pristojna bančna delavka umaknila zavarovalni primer iz zavarovalnice. Če pa bi bil, po delni poravnavi dolga v teh tridesetih dneh, preostanek dolga še vedno večji od vrednosti dveh obrokov, pa bi bančna delavka na zavarovalnico poslala novo zmanjšano prijavo za izplačilo zavarovalnine.

Morebitni umik zavarovalnega primera ali zmanjšanje prijave vpliva na znižanje nove letne premijske stopnje.

5.3 Odobreni krediti in škodni primeri v Gorenjski banki d.d., Kranj

5.3.1 Odobreni potrošniški krediti

V nadaljevanju so prikazani podatki o odobrenih potrošniških in stanovanjskih kreditih ter zavarovalnih premijah in odškodninskih zahtevkih.

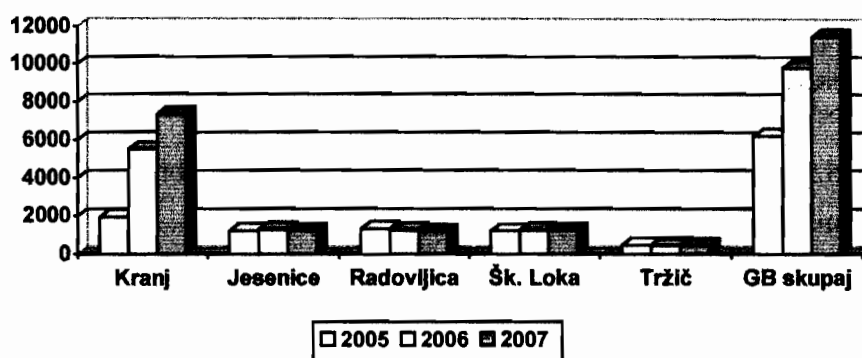
Med *potrošniškimi krediti* so zajeti kratkoročni in dolgoročni krediti za prebivalstvo, premostitveni krediti in BanKrediti.

Tabela 5.1 Število odobrenih potrošniških kreditov po poslovnih enotah

leto	Kranj	Jesenice	Radovljica	Šk. Loka	Tržič	<i>GB skupaj</i>
2005	1949	1227	1330	1216	479	6201
2006	5510	1302	1263	1260	481	9816
2007	7364	1226	1185	1250	462	11487

Vir: Gorenjska banka 2008d

Slika 5.1 Število odobrenih potrošniških kreditov po poslovnih enotah

Vir: Gorenjska banka 2008d

Podatki po letih kažejo, da je bilo leta 2006 odobrenih 37 % več potrošniških kreditov kot leta 2005, leta 2007 pa 15 % več kot leta 2006.

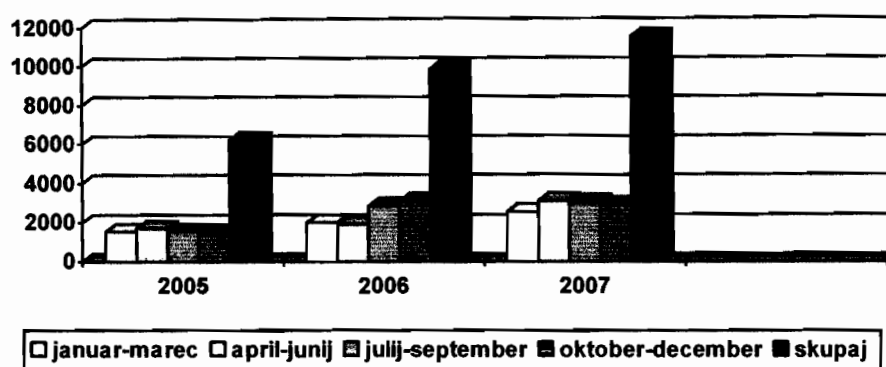
Iz podatkov o številu odobrenih potrošniških kreditov v tabeli 5.1 in na sliki 5.1 izstopa poslovna enota Kranj. Povečanje v letih 2006 in 2007 je predvsem posledica povečanega obsega BanKreditov po podpisu pogodbe s Skupino Merkur poleti 2006. Njihova posebna ponudba so BanKrediti z odplačilno dobo do dvanajst mesecev, ki so za komitente vseh bank brezobrestni. Sredstva za obresti nakaže Gorenjski banki Skupina Merkur. Vsi BanKrediti Gorenjske banke d.d. se vodijo v poslovni enoti Kranj, kjer v zadnjem času odprejo od štirideset do petdeset BanKreditov dnevno.

Tabela 5.2 Število odobrenih potrošniških kreditov po tromesečjih

obdobja	2005	%	2006	%	2007	%
jan-mar	1524	24,6	2004	20,4	2534	22,1
apr-jun	1692	27,3	1899	19,4	3082	26,8
jul-sep	1523	24,6	2838	28,9	3006	26,2
okt-dec	1462	23,5	3075	31,3	2865	24,9
skupaj	6201	100,0	9816	100,0	11487	100,0

Vir: Gorenjska banka 2008d

Slika 5.2 Število odobrenih potrošniških kreditov po tromesečjih

Vir: Gorenjska banka 2008d

Iz tabele 5.2 in slike 5.2 je razvidno, da leta 2005 ni bilo večjih nihanj po posameznih letnih obdobjih.

V letih 2006 in 2007 je bilo najmanj odobrenih potrošniških kreditov v prvem tromesečju, več pa v naslednjih tromesečjih. Porast od druge polovice leta 2006 je delno posledica že prej omenjenega porasta BanKreditov zaradi podpisa pogodbe s skupino Merkur, delno pa zaradi vedno večjih sezonskih potreb po finančnih sredstvih v času dopustov in šolanja.

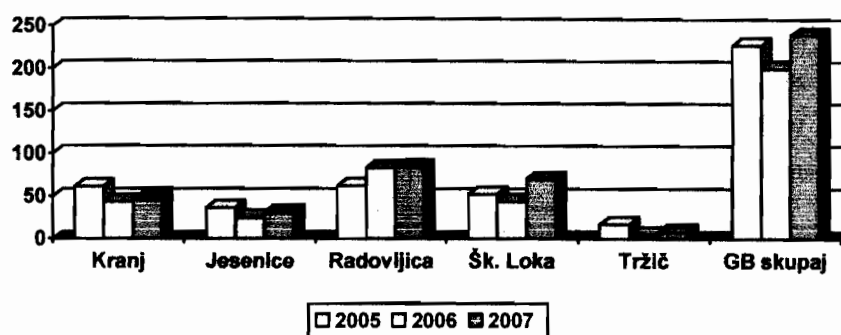
5.3.2 Odobreni stanovanjski krediti

Med *stanovanjskimi krediti* so zajeti krediti zavarovani pri zavarovalnici, hipotekarni krediti in krediti zavarovani s poroki.

Tabela 5.3 Število odobrenih stanovanjskih kreditov po poslovnih enotah

leto	Kranj	Jesenice	Radovljica	Škofja Loka	Tržič	GB skupaj
2005	61	36	62	52	17	228
2006	44	25	83	44	5	201
2007	46	31	84	70	9	240

Vir: Gorenjska banka 2008d

Slika 5.3 Število odobrenih stanovanjskih kreditov po poslovnih enotah

Vir: Gorenjska banka 2008d

Kljub zelo povečani ponudbi domačih in tujih bank na domačem trgu, je Gorenjski banki uspelo s ponudbo stanovanjskih posojil zadržati večji del svojih komitentov, kar govori o pripadnosti in zaupanju Gorenjski banki. Glede na želje in odplačilne zmožnosti kreditojemalcev se v zadnjem času poslužuje tudi individualnega obravnavanja. Osebni pristop, nasveti in strokovnost povečujejo zadovoljstvo in zvestobo strank, kar vzpostavlja dolgoročne partnerske odnose.

Kljub 12 % padcu odobrenih stanovanjskih kreditov v letu 2006 glede na leto 2005, v letu 2007 zopet beležimo 16 % porast v primerjavi z letom 2006.

Največ stanovanjskih kreditov odobrijo v poslovni enoti Radovljica in v poslovni enoti Škofja Loka, sledijo pa jima poslovne enote Kranj, Jesenice in Tržič.

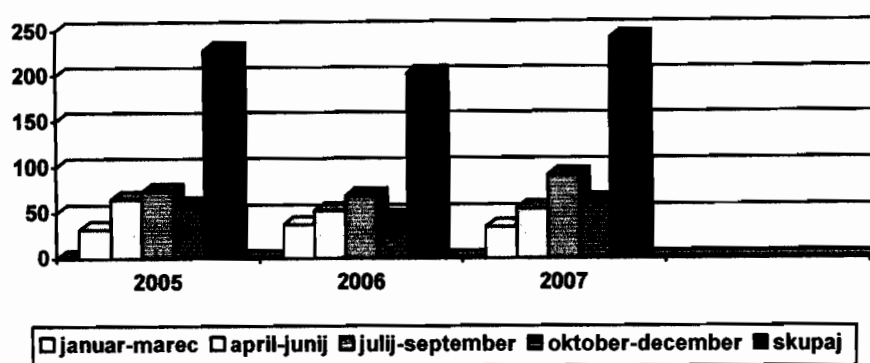
Več odobrenih stanovanjskih kreditov v poslovni enoti Radovljica na sliki 5.3 je posledica razpisov za stanovanjske kredite v občini Radovljica v sodelovanju z Gorenjsko banko. Občina Radovljica subvencionira obrestno mero, ki znaša za kreditojemalce trimesečni Euribor + 0,0 % letno. Razpisi so namenjeni razreševanju stanovanjske problematike v občini, predvsem mladim in tistim, ki nimajo rešenih stanovanjskih problemov in izpolnjujejo objavljene pogoje za pridobitev kredita.

Dinamika najemanja stanovanjskih kreditov je povezana z letno dinamiko gradnje in nakupov nepremičnin, ki je najbolj izrazita v drugem in tretjem tromesečju.

Tabela 5.4 Število odobrenih stanovanjskih kreditov po tromesečjih

obdobja	2005	%	2006	%	2007	%
jan-mar	32	14,0	37	18,4	34	14,2
apr-jun	65	28,5	52	25,9	54	22,5
jul-sep	73	32,0	68	33,8	90	37,5
okt-dec	58	25,5	44	21,9	62	25,8
skupaj	228	100,0	201	100,0	240	100,0

Vir: Gorenjska banka 2008d

Slika 5.4 Število odobrenih stanovanjskih kreditov po tromesečjih

Vir: Gorenjska banka 2008d

5.3.3 Škodni primeri

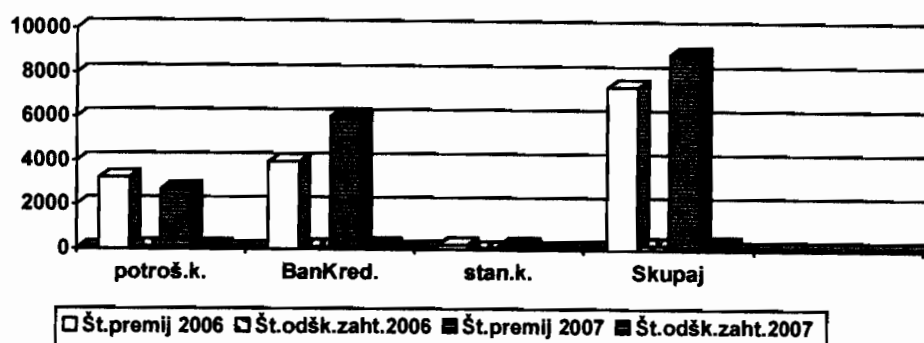
V nadaljevanju so prikazani podatki o zavarovalnih premijah in odškodninskih zahtevkih v primeru neplačil potrošniških kreditov, BanKreditov in stanovanjskih kreditov. Izvzeti so kratkoročni potrošniški krediti brez zavarovanja z rokom odobritve do enega leta, krediti zavarovani s poroki ter stanovanjski krediti zavarovani s hipoteko. Pod zavarovalne premije se štejejo premije, ki jih Gorenjska banka plača zavarovalnici za zavarovanje morebitnih neplačil, pod odškodninske zahtevke pa spadajo zahtevki, ki se predajo zavarovalnici za poplačilo.

Tabela 5.5 Število zavarovalnih premij in odškodninskih zahtevkov

vrste kreditov	2006		2007	
	št. premij	št.odškod. zahtevkov	št. premij	št.odškod. zahtevkov
Potroč. krediti	3247	94	2696	85
BanKrediti	3969	86	6036	166
Stan. krediti	190	6	175	3
Skupaj	7406	186	8907	254

Vir: Gorenjska banka 2008a

Slika 5.5 Število zavarovalnih premij in odškodninskih zahtevkov

Vir: Gorenjska banka 2008a

V letu 2006 je bilo od skupaj 7.406 plačanih zavarovalnih premij zavarovalnici predanih 2,5 % odškodninskih zahtevkov, od tega pri potrošniških kreditih za dobo do sedem let 2,9 %, pri BanKreditih za maksimalno dobo dveh let 2,2 %, pri stanovanjskih kreditih do 15 let pa 3,1 % odškodninskih zahtevkov (tabela 5.5).

V letu 2007 pa je bilo od skupaj 8.907 plačanih zavarovalnih premij zavarovalnici predanih 2,9 % odškodninskih zahtevkov, od tega pri potrošniških kreditih 3,2 %, pri BanKreditih 2,8 %, pri stanovanjskih kreditih pa 1,7 % odškodninskih zahtevkov.

To kaže na povečanje števila odškodninskih zahtevkov v letu 2007 glede na število premij oz. glede na leto 2006. Najbolj je poraslo neplačilo BanKreditov, rezultat pa se je izboljšal pri stanovanjskih kreditih (tabela 5.5).

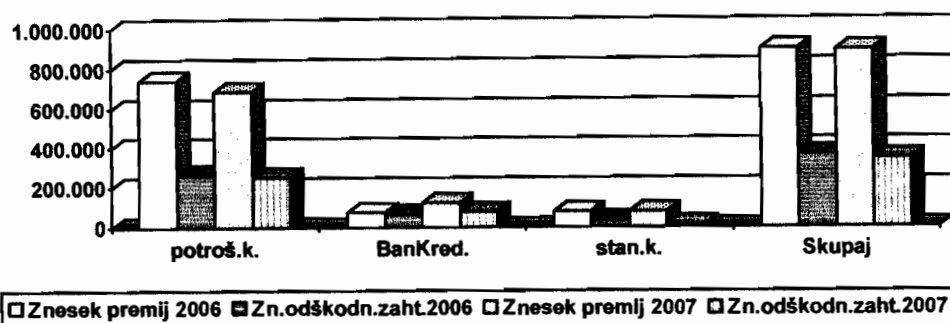
Tabela 5.6 Vrednost zavarovalnih premij in odškodninskih zahtevkov

Vrste kreditov	2006		2007		% OZ proti ZP*	
	zav. premije	odšk. zaht.	zav. premije	odšk. zaht.	2006	2007
potr. Kred.	742.211	263.465	686.051	253.025	35,5	36,8
BanKrediti	74.040	64.769	122.312	78.461	87,5	64,1
stan. kred.	76.531	34.630	78.746	10.968	45,3	13,9
Skupaj	892.782	362.864	887.109	342.454	40,6	38,6

* OZ - odškodninski zahtevki, ZP- zavarovalne premije

Vir: Gorenjska banka 2008a

Slika 5.6 Vrednost zavarovalnih premij in odškodninskih zahtevkov

Vir: Gorenjska banka 2008a

Na sliki 5.6 vidimo, da je vrednost vplačanih zavarovalnih premij največja pri potrošniških kreditih. Ta je bila v letu 2007 za 7,6 % manjša kot v preteklem letu, čeprav je bilo leta 2007 odobrenih več potrošniških kreditov. To kaže na porast kratkoročnih kreditov, ki se odobravajo brez dodatnega zavarovanja. Gorenjska banka je leta 2007 pri zavarovalnici uveljavila za 1,3 % večji znesek odškodninskih zahtevkov glede na plačane zavarovalne premije za potrošniške kredite kot leta 2006.

Vrednost vplačanih zavarovalnih premij za Bankredite je v letu 2007 porasla za 39,5 % in tudi vrednost odškodninskih zahtevkov je bila večja v primerjavi s prejšnjim letom. Vendar pa je bil izplačani znesek odškodninskih zahtevkov glede na plačane premije za 7,3 % manjši kot leta 2006.

Pri stanovanjskih kreditih je kljub večjemu številu odobrenih kreditov vrednost vplačanih premij leta 2007 glede na leto 2006 manjša za 1,0 % (tabela 5.6). Na to vplivajo tudi odobreni krediti, zavarovani s hipoteko, kjer kreditojemalci lahko dobijo več sredstev, kredit je lahko odobren za daljšo dobo, večji pa je tudi delež sredstev v gotovini. Za stanovanjske kredite so prejeli za 30,9 % manjšo vrednost odškodninskih zahtevkov glede na plačane zavarovalne premije.

Iz navedenega lahko povzamem, da je bil v letih 2006 in 2007 odstotek odškodninskih zahtevkov glede na zavarovalne premije pri BanKreditih najvišji. Gre za veliko število po vrednosti manjših kreditov, kjer beležijo veliko več neplačil kot pri potrošniških in stanovanjskih kreditih, ki so zneskovno večji in odobreni za daljše obdobje (tabela 5.6)

6 SKLEP

Povpraševanje po kreditih je zadnja tri leta naglo naraščalo in se še posebej povzpelo v letu po uvedbi evra. Fizične osebe najemajo kredite za reševanje stanovanjskih problemov, za nakup dobrin za izboljšanje življenjskega standarda, za vlaganje v vrednostne papirje vzajemnih skladov, v nemalo primerih pa tudi za osnovne življenjske potrebe. Zadolženost slovenskih bank in prebivalstva, na katerega se osredotočam, se je v letih 2006 in 2007 zelo povečala, ker so zaradi velikih količin denarja na mednarodnih finančnih trgih krediti pri nas postali bistveno cenejši.

V Gorenjski banki ponudba kreditov za prebivalstvo zajema kratkoročne in dolgoročne kredite, potrošniške in stanovanjske kredite, gotovinske kredite in kredite za določene namene, vsi pa se prilagajajo povpraševanju in konkurenčnemu trgu.

V sedanjem obdobju gospodarskega razcveta in velikega povpraševanje po kreditih evropska banka omejuje ponudbo denarja; posledica so visoke obrestne mere. Pri višjih obrestnih merah se zmanjša povpraševanje po kreditih in poveča delež bolj tveganih kreditojemalcev, ki so pripravljene sprejeti bolj tvegane odločitve. Pri tem pa se poveča verjetnost, da krediti ne bodo odplačani.

Z odobritvijo kredita Gorenjska banka prevzame različna bančna tveganja, med katerimi je najpomembnejše kreditno tveganje. Odobravanje kreditov kreditno sposobnim strankam, limitiranje in stalno nadziranje kredita še niso jamstvo za redno odplačevanje obveznosti. Za primer neizpolnitve obveznosti kreditojemalcev banka kredite zavaruje na različne načine: s poroštvom fizičnih oseb, z zastavo denarnih sredstev ali vrednostnih papirjev, z zastavo nepremičnin na podlagi sporazuma ter z zastavo premičnih stvari, najpogosteje pa kredite zavaruje pri zavarovalnici. Gorenjska banka ima z Zavarovalnico Triglav d.d. sklenjene generalne police, na osnovi katerih ob rednemu plačilu zavarovalnih premij uveljavlja odškodninske zahtevke za neplačane terjatve.

V diplomskem delu sem opisala zavarovalni primer dolgoročnega potrošniškega kredita v Gorenjski banki, ki je nastal kljub ustrezno izvedenemu opominjevalnemu postopku in delnemu poplačilu dolga, ter njegovo predajo Zavarovalnici Triglav, d. d. Za pridobitev zavarovalnine mora Gorenjska banka upoštevati vsa zakonska in pogodbeno določila.

Gorenjska banka je v zadnjem času močno povečala kreditno aktivnost na trgu, kar sem prikazala z analizo podatkov o kreditih in odškodninskih zahtevkih. Število novo odobrenih kreditov se je v letih 2006 in 2007 v primerjavi z letom 2005 kljub veliki konkurenci na slovenskem trgu povečalo, od tega najbolj delež kratkoročnih kreditov.

Hkrati je bil leta 2007 odstotek odškodninskih zahtevkov glede na plačane zavarovalne premije višji kot leta 2006. Predvsem izstopajo kratkoročni in po vrednosti

Sklep

manjši krediti z veliko več neplačil kot potrošniški in stanovanjski krediti večjih zneskov, odobreni za daljše obdobje.

Iz ugotovitev v diplomski nalogi lahko zaključim, da igra zavarovanje kreditov v Gorenjski banki pomembno vlogo pri izvajanju njene kreditne politike in pri doseganju načrtovanih poslovnih ciljev.

LITERATURA

- Bobek, Dušan. 1989. *Sodobna banka*. Maribor: Obzorja.
- Bobek, Dušan. 1992. *Organiziranje in poslovanje bank*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
- Bobek, Dušan. 1992a. *Finančni trg*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
- Brigham, Eugene F. 1995. *Fundamentals of financial management*. Fort Worth: Dryden.
- Crnković, Rudi. 1979. *Kredit in kreditni sistem*. Ljubljana: ČGP Delo.
- Crnković, Rudi. 1991. *Gospodarske finance*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
- Dimovski, Vlado. 1999. *Bančništvo: Zapiski predavanj*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Dubrovski, Drago. 2004. *Strateške poslovne in kapitalske povezave*. Koper: Fakulteta za management.
- Filipič, Drago in Tanja Markovič-Hribernik. 1998. *Osnove financ*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
- Jus, Miran. 2004. *Kreditno zavarovanje*. Ljubljana: Sanje.
- Peterlin, Jožko in Petra Glavina. 2007. *Rasti, biti finančno uspešen in hkrati zniževati dolgove*. Ljubljana: Finance.
- Van Horne, James C. 1992. *Financial management and policy*. New Jersey: Prentice Hall.

VIRI

- Abanka Vipava, d. d. 2007. *Hitri kredit*. [Http://www.abanka.si/sys/cmspage.aspx?MapaId=108](http://www.abanka.si/sys/cmspage.aspx?MapaId=108) (27.12.2007).
- Banka Slovenije. 2007. *Sistem zajamčenih vlog*. [Http://www.bsi.si/poslovanje-bank-in-podjetij.asp?MapaId=150](http://www.bsi.si/poslovanje-bank-in-podjetij.asp?MapaId=150) (15.1.2008).
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2006. *Pravilnik o odobravanju premostitvenih kreditov občanom*. Interno gradivo, Gorenjska banka, d. d., Kranj.
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2007. *Kreditni za varčevalce v NSVS*. [Http://www.gbkr.si/html/ponudba/obceni_nsvs.html](http://www.gbkr.si/html/ponudba/obceni_nsvs.html) (29.12.2007).
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2007a. *Kreditiranje vaših kupcev blaga in storitev*. [Http://www.gbkr.si/html/ponudba/obceni_bankredit.html](http://www.gbkr.si/html/ponudba/obceni_bankredit.html) (30.12.2007).
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2007b. *Kreditna ponudba: Krediti v evrih-odplačevanje kredita*. [Http://www.gbkr.si/html/ponudba/obcani_posojila_potstan_1.html](http://www.gbkr.si/html/ponudba/obcani_posojila_potstan_1.html) (28.12.2007).
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2007c. *Kreditna ponudba: Potrošniški in stanovanjski krediti-obrestne mere*. [Http://www.gbkr.si/html/ponudba/obcani_posojila_potstan_obrestne.html](http://www.gbkr.si/html/ponudba/obcani_posojila_potstan_obrestne.html) (28.12.2007).
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2007č. *Kreditna ponudba: Premostitveni krediti*. [Http://www.gbkr.si/html/ponudba/obcani_posojila_lomb_pos.html](http://www.gbkr.si/html/ponudba/obcani_posojila_lomb_pos.html) (28.1.2007).
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2007d. *Letno poročilo 2006*. [Http://www.gbkr.si/html/banka/Slovensko_LP_2006-WEB.pdf](http://www.gbkr.si/html/banka/Slovensko_LP_2006-WEB.pdf) (16.9.2007)

- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2007e. *Pravilnik o stanovanjskih kreditih občanom*. Interno gradivo, Gorenjska banka, d. d., Kranj.
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2007f. *Splošni pogoji pri odobravanju kratkoročnih potrošniških kreditov občanom*. Interno gradivo, Gorenjska banka, d. d., Kranj.
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2007g. *Splošni pogoji pri odobravanju kreditov občanom z referenčno obrestno mero*. Interno gradivo, Gorenjska banka, d. d., Kranj.
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2007h. *Splošni pogoji pri odobravanju stanovanjskih kreditov občanom*. Interno gradivo, Gorenjska banka, d. d., Kranj.
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2007i. *Visoka razvrstitev Gorenjske banke*. [Http://www.gbkr.si/html/arhiv2007/objava20.html](http://www.gbkr.si/html/arhiv2007/objava20.html) (29.12.2007).
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2008. *Navodila za izvajanje zavarovanj potrošniških in stanovanjskih kreditov občanom pri Zavarovalnici Triglav d.d. Ljubljana*. Interno gradivo, Gorenjska banka, d. d., Kranj.
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2008a. *Plačane zavarovalne premije in odškodninski zahtevki*. Podatkovna baza, Gorenjska banka, d. d., Kranj.
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2008b. *Pravilnik o kreditih občanom za določene namene in v gotovini*. Interno gradivo, Gorenjska banka, d. d., Kranj.
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2008c. *Pravilnik o oblikah zavarovanja posojil*. Interno gradivo, Gorenjska banka, d. d., Kranj.
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2008č. *Pravilnik o odobravanju rednih in izrednih limitov imetnikom osebnih računov občanov*. Interno gradivo, Gorenjska banka, d. d., Kranj.
- Gorenjska banka, d. d., Kranj. 2008d. *Število odprtih računov*. Podatkovna baza, Gorenjska banka, d. d., Kranj.
- Hvala, Kristijan. 2007. Kako slovenske banke upravljajo s tveganji. *Bančni vestnik* 56 (12): 2-11.
- Jenko, Miha. 2008. Država dolg zmanjšuje, Slovenec čedalje bolj zadolžen. *Delo*, januar, 21. januar, 4.
- Nova Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana. 2007. *Življenjsko zavarovanje kreditojemalcev*. [Http://www.nlb.si/cgi-bin/nlbweb.exe?doc=17563](http://www.nlb.si/cgi-bin/nlbweb.exe?doc=17563) (29.12.2008).
- Vodušek, Maja. 2006. *Kreditna zavarovanja*. [Http://www.erevir.com/Moduli/Clanki/Clanek.aspx?ModulID=1&KategorijaID=11&ClanekID=286](http://www.erevir.com/Moduli/Clanki/Clanek.aspx?ModulID=1&KategorijaID=11&ClanekID=286) (24.09.2007).
- Zakon o Bančništvu. 2006. *Uradni list RS*, št. 131/2006.
- Zakon o izvršbi in zavarovanju. 2007. *Uradni list RS*, št. 3/2007.
- Zakon o nacionalni stanovanjski varčevalni shemi. 2000. *Uradni list RS*, št. 86/2000.
- Zavarovalnica Triglav d. d., Kranj. 2005. *Splošni pogoji za zavarovanje potrošniških in stanovanjskih kreditov*. Interno gradivo, Zavarovalnica Triglav, d. d.
- Združenje bank Slovenije. 2008. *SISBON*. [Http://www.zbs-giz.si/slo/sisbon/uvod.htm](http://www.zbs-giz.si/slo/sisbon/uvod.htm) (15.1.2008).

PRILOGE

Priloga 1 Prijava zavarovalnega primera

Priloga 2 Izpis prometa kredita

Priloga 3 Obračun obresti

PRIJAVA ZAVAROVALNEGA PRIMERA

Gorenjska banka d.d., Kranj
Bleiweisova 1

4000 Kranj

Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana
Območna enota Kranj - g. Hribernik Marjan
Bleiweisova 20

4000 Kranj

BLEIWEISOVA CESTA 1 (P.P. 147)
4000 KRANJ, SLOVENIJA

TELEFON: 04/ 208 40 00
FAKS: 04/ 202 15 03, 202 16 13
S.W.I.F.T.: GORE SI 2X
E-POŠTA: INFO@GBKR.SI
INTERNET: HTTP:// WWW.GBKR.SI

Kraj: Kranj
Datum: 26.11.2007

PRIJAVA ZAVAROVALNEGA PRIMERA

V skladu z zavarovalno pogodbo po Generalni polici št. 212 za zavarovanje potrošniških kreditov, na podlagi 20. člena pogojev PG-pkr/05-5 prijavljamo naslednji zavarovalni primer:

I. PODATKI O KREDITU:

Kreditojemalec: roj. datum:
Kreditna partija:
Datum odobritve kredita: 19.02.2004
Datum zadnjega plačila: 21.08.2007
Datum nastanka zav. primera: 23.11.2007
Vzrok neplačila:

II. SPECIFIKACIJA ZAHTEVKA

Glavnica odobrenega kredita:	7.803,00 EUR		
Zavarovalna osnova:	9.203.01 EUR		
a) plačila po kreditni pogodbi			
število plačanih obrokov (skupaj):	40	znesek:	8.866,56 EUR
b) zapadle in neplačane obveznosti			
Neplačana glavnica kredita na dan:	31.10.2007	znesek:	421,49 EUR
Neplačane realne obresti	od 01.11.2007 do 27.12.2007	znesek:	0,00 EUR
Neplačane zamudne obresti	od 01.11.2007 do 27.12.2007	znesek:	7,41 EUR
Stroški opominov: 4,40	št. opominov 1	znesek:	4,40 EUR

IZPLAČILO ZAVAROVALNINE skladno z zavarovalno pogodbo: 433,30 EUR

Prosimo vas, da zavarovalnino nakažete do 27.12.2007 na naš TRR št. SI56 0100 0000 0700 035 sklic: 11 1717014-16502477.

Skladno z zavarovalno pogodbo smo izvedli postopek opominjanja postopek in uporabili vsa razpoložljiva sredstva za izterjavo dolga, kljub temu pa je dolg kreditojemalca ostal neporavnani.

Kreditojemalec ima odprte naslednje trans akcijske račune:

POSLOVNE ENOTE: JESENICE C Martala Tita 8, telefon: 583 26 81, faks: 586 45 53, RADOVLJICA
Gorenjska cesta 16, telefon: 531 56 46, faks: 531 44 85, SKOFJA LOKA, Kapucinski trg 7,
telefon: 512 40 80, faks: 512 40 37, TRZİC, Trg svobode 1, telefon: 598 20 00, faks: 596 34 20

Gorenjska banka d.d., Kranj je registrirana pri Okrožnem sodišču v Kranju, številka registrskega vpisa: 10023600,
osnovni kapital: 13.829.745,00 EUR, predsednik nadzornega sveta: Miro Pimerič, matična številka: 5103061,
davčna številka: 42780071

Priloga 1

TRR - odprt pri zavarovancu št.

TRR - odprti pri drugih bankah:

Naziv banke	številka trans akcijskega računa

Priloga: dokumentacija v skladu z zavarovalno pogodbo.

- vloga za odobritev kredita
- predlog za odobritev kredita
- pogodba o kreditu
- splošni pogoji
- nalog za črpanje kredita
- pregled obveznosti kreditojemalca
- upravno izplačilna prepoved z dopisom
- vrnjena izplačilna pepoved
- potrdilo delodajalca
- potrdilo o poslovnem sodelovanju
- temeljnica št. 136
- vplačila str. in črpanje kredita
- zapisi poslovnega razgovor
- opomini in obvestila
- izpisi prometa
- obračuni obresti

Kraj in datum: Kranj, 26.11.2007

Sektor podpore poslovanju in upravljanja s tveganji

Pripravila:
B. Oman

Priporočeno s povratnico!

IZPIS PROMETA KREDITA

19.02.2004	19.02.2004	10060	ČRPANJE PREKO PREHODNEGA RAČUNA	1.870.000,00		-1.870.000,00
19.02.2004	19.02.2004	9200	OBRAČUN STROŠKOV ODOBRITE	28.050,00		-1.898.050,00
19.02.2004	19.02.2004	11030	VPLAČILO PREKO PREHODNEGA RAČUNA		28.050,00	-1.870.000,00
19.02.2004	19.02.2004	13031	VPLAČILO INTERKALARNIH OBRESTI		5.324,00	-1.864.676,00
29.02.2004	29.02.2004	13501	PRIPIS INTERKALARNIH OBRESTI	5.324,01		-1.870.000,01
21.03.2004	18.03.2004	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.817.490,01
31.03.2004	31.03.2004	13500	PRIPIS OBRESTI	14.856,04		-1.832.346,05
21.04.2004	19.04.2004	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.779.836,05
30.04.2004	30.04.2004	13500	PRIPIS OBRESTI	14.104,71		-1.793.940,76
19.05.2004	18.05.2004	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.741.430,76
31.05.2004	31.05.2004	13500	PRIPIS OBRESTI	14.244,04		-1.755.674,80
23.06.2004	21.06.2004	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.703.164,80
30.06.2004	30.06.2004	13500	PRIPIS OBRESTI	13.534,94		-1.716.699,74
23.07.2004	20.07.2004	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.664.189,74
31.07.2004	31.07.2004	13500	PRIPIS OBRESTI	13.649,78		-1.677.839,52
24.08.2004	20.08.2004	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.625.329,52
31.08.2004	31.08.2004	13500	PRIPIS OBRESTI	13.337,09		-1.638.666,61
22.09.2004	20.09.2004	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.586.156,61
30.09.2004	30.09.2004	13500	PRIPIS OBRESTI	12.610,18		-1.598.766,79
25.10.2004	19.10.2004	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.546.256,79
31.10.2004	31.10.2004	13500	PRIPIS OBRESTI	12.687,21		-1.558.944,00
19.11.2004	19.11.2004	11030	VPLAČILO PREKO PREHODNEGA RAČUNA		52.510,00	-1.506.434,00
30.11.2004	30.11.2004	13500	PRIPIS OBRESTI	11.975,76		-1.518.409,76
21.12.2004	20.12.2004	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.465.899,76
31.12.2004	31.12.2004	13500	PRIPIS OBRESTI	12.054,25		-1.477.954,01
24.01.2005	24.01.2005	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.425.444,01
31.01.2005	31.01.2005	13500	PRIPIS OBRESTI	11.815,53		-1.437.259,54
22.02.2005	22.02.2005	11030	VPLAČILO PREKO PREHODNEGA RAČUNA		52.510,00	-1.384.749,54
28.02.2005	28.02.2005	13500	PRIPIS OBRESTI	10.378,61		-1.395.128,15
24.03.2005	23.03.2005	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.342.618,15
31.03.2005	31.03.2005	13500	PRIPIS OBRESTI	11.133,58		-1.353.751,73
22.04.2005	22.04.2005	11030	VPLAČILO PREKO PRRHODNEGA RAČUNA		52.510,00	-1.301.241,73
30.04.2005	30.04.2005	13500	PRIPIS OBRESTI	10.447,39		-1.311.689,12
20.05.2005	19.05.2005	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.259.179,12
31.05.2005	31.05.2005	13500	PRIPIS OBRESTI	10.405,68		-1.269.584,80
23.06.2005	22.06.2005	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.217.074,80
30.06.2005	30.06.2005	13500	PRIPIS OBRESTI	9.790,19		-1.226.864,99
26.07.2005	25.07.2005	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.174.354,99
31.07.2005	31.07.2005	13500	PRIPIS OBRESTI	9.803,28		-1.184.158,27
30.08.2005	29.08.2005	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.131.648,27
31.08.2005	31.08.2005	13500	PRIPIS OBRESTI	9.513,37		-1.141.161,64
26.09.2005	23.09.2005	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.088.651,64
30.09.2005	30.09.2005	13500	PRIPIS OBRESTI	8.801,10		-1.097.452,74
19.10.2005	17.10.2005	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.044.942,74
31.10.2005	31.10.2005	13500	PRIPIS OBRESTI	8.649,79		-1.053.592,53
22.11.2005	21.11.2005	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-1.001.082,53

Barbara Oman
 Marija Ribaršič

Priloga 2

DATUM KNJ.	DATUM VAL.	TRANS.	OPIS TRANSAKCIJE	PROMET V BREME	PROMET V DOBRO	STANJE
30.11.2005	30.11.2005	13500	PRIPIS OBRESTI	8.090,01		-1.009.172,54
21.12.2005	21.12.2005	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-956.662,54
31.12.2005	31.12.2005	13500	PRIPIS OBRESTI	7.992,16		-964.654,70
18.01.2006	17.01.2006	16030	VPL PREH RAČ VN		52.510,00	-912.144,70
31.01.2006	31.01.2006	13500	PRIPIS OBRESTI	7.578,30		-919.723,00
28.02.2006	28.02.2006	13500	PRIPIS OBRESTI	6.702,64		-926.425,64
22.03.2006	22.03.2006	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	296,93		-926.722,57
22.03.2006	22.03.2006	11030	VPLAČILO PREKO PREHODNEGA RAČUNA		52.510,00	-874.212,57
31.03.2006	31.03.2006	13500	PRIPIS OBRESTI	7.051,95		-881.264,52
20.04.2006	20.04.2006	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	321,54		-881.586,06
20.04.2006	20.04.2006	11030	VPLAČILO PREKO PREHODNEGA RAČUNA		52.510,00	-829.076,06
30.04.2006	30.04.2006	13500	PRIPIS OBRESTI	6.470,55		-835.546,61
16.05.2006	16.05.2006	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	258,86		-835.805,47
16.05.2006	16.05.2006	11030	VPLAČILO PREKO PREHODNEGA RAČUNA		53.215,00	-782.590,47
31.05.2006	31.05.2006	13500	PRIPIS OBRESTI	6.313,65		-788.904,12
20.06.2006	20.06.2006	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	325,85		-789.229,97
20.06.2006	20.06.2006	11030	VPLAČILO PREKO PREHODNEGA RAČUNA		52.768,00	-736.461,97
30.06.2006	30.06.2006	13500	PRIPIS OBRESTI	5.749,27		-742.211,24
17.07.2006	17.07.2006	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	257,54		-742.468,78
17.07.2006	17.07.2006	11030	VPLAČILO PREKO PREHODNEGA RAČUNA		52.831,00	-689.637,78
31.07.2006	31.07.2006	13500	PRIPIS OBRESTI	5.563,60		-695.201,38
16.08.2006	16.08.2006	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	242,07		-695.443,45
16.08.2006	16.08.2006	11030	VPLAČILO PREKO PREHODNEGA RAČUNA		52.768,00	-642.675,45
31.08.2006	31.08.2006	13500	PRIPIS OBRESTI	5.184,79		-647.860,24
15.09.2006	15.09.2006	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	227,67		-648.087,91
15.09.2006	15.09.2006	11030	VPLAČILO PREKO PREHODNEGA RAČUNA		52.753,00	-595.334,91
30.09.2006	30.09.2006	13500	PRIPIS OBRESTI	4.647,98		-599.982,89
27.10.2006	27.10.2006	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	427,46		-600.410,35
27.10.2006	27.10.2006	11030	VPLAČILO PREKO PREHODNEGA RAČUNA		52.738,00	-547.672,35
31.10.2006	31.10.2006	13500	PRIPIS OBRESTI	4.416,56		-552.088,91
28.11.2006	28.11.2006	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	447,89		-552.536,80
28.11.2006	28.11.2006	11030	VPLAČILO PREKO PREHODNEGA RAČUNA		52.938,00	-499.598,80
30.11.2006	30.11.2006	13500	PRIPIS OBRESTI	3.898,41		-503.497,21
31.12.2006	31.12.2006	13500	PRIPIS OBRESTI	3.635,84		-507.133,05
01.01.2007	01.01.2007	999999	PRENOS 12 SIT V EUR		507.133,05	0,00
S K U P A J				2.223.268,05	2.223.268,05	0,00
01.01.2007	01.01.2007	999999	PRENOS V EUR IZ SIT	2.116,23		-2.116,23
16.01.2007	16.01.2007	13515	PRIPIS STROŠKOV	4,40		-2.120,63
16.01.2007	16.01.2007	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	4,10		-2.124,73
16.01.2007	16.01.2007	16032	PLAČILO MESEČNE OBVEZNOSTI		227,10	-1.897,63
31.01.2007	31.01.2007	13500	PRIPIS OBRESTI	13,53		-1.911,16
27.02.2007	27.02.2007	13515	PRIPIS STROŠKOV	4,40		-1.915,56
27.02.2007	27.02.2007	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	4,61		-1.920,17
27.02.2007	27.02.2007	16032	PLAČILO MESEČNE OBVEZNOSTI		226,32	-1.693,85

Barbara Oman

Marija Rutaršič

Priloga 2

DATUM KNJ.	DATUM VAL.	TRANS.	OPIS TRANSAKCIJE	PROMET V BREME	PROMET V DOBRO	STANJE
28.02.2007	28.02.2007	13500	PRIPIS OBRESTI	10,72		-1.704,57
31.03.2007	31.03.2007	13500	PRIPIS OBRESTI	10,19		-1.714,76
30.04.2007	30.04.2007	13500	PRIPIS OBRESTI	8,23		-1.722,99
07.05.2007	07.05.2007	13515	PRIPIS STROŠKOV	13,20		-1.736,19
07.05.2007	07.05.2007	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	12,01		-1.748,20
07.05.2007	07.05.2007	16032	PLAČILO MESEČNE OBVEZNOSTI		200,00	-1.548,20
31.05.2007	31.05.2007	13500	PRIPIS OBRESTI	6,80		-1.555,00
30.06.2007	30.06.2007	13500	PRIPIS OBRESTI	4,92		-1.559,92
10.07.2007	10.07.2007	13515	PRIPIS STROŠKOV	4,40		-1.564,32
10.07.2007	10.07.2007	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	17,58		-1.581,90
10.07.2007	10.07.2007	16032	PLAČILO MESEČNE OBVEZNOSTI		1.000,00	-581,90
31.07.2007	31.07.2007	13500	PRIPIS OBRESTI	3,36		-585,26
21.08.2007	21.08.2007	13515	PRIPIS STROŠKOV	4,40		-589,66
21.08.2007	21.08.2007	13503	PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	3,71		-593,37
21.08.2007	21.08.2007	16032	PLAČILO MESEČNE OBVEZNOSTI		191,10	-402,27
31.08.2007	31.08.2007	13500	PRIPIS OBRESTI	1,62		-403,89
S K U P A J				2.248,41	1.844,52	-403,89

REKAPITULACIJA PO TRANSAKCIJAH

9200 OBRAČUN STROŠKOV ODOBRITEV	28.050,00	0,00	
10060 ČRPANJE PREKO PREHODNEGA RAČUNA	1.870.000,00	0,00	
11030 VPLAČILO PREKO PREHODNEGA RAČUNA	0,00	660.611,00	
13031 VPLAČILO INTERKALARNIH OBRESTI	0,00	5.324,00	
13500 PRIPIS OBRESTI	317.088,23	0,00	
13501 PRIPIS INTERKALARNIH OBRESTI	5.324,01	0,00	
13503 PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	2.805,81	0,00	
16030 VPL PREH RAČ VN	0,00	1.050.200,00	
999999 PRENOS VALUTE SIT	0,00	507.133,05	SIT
S K U P A J			
	2.223.268,05	2.223.268,05	0,00

13500 PRIPIS OBRESTI	59,37	0,00	EUR
13503 PRIPIS ZAMUDNIH OBRESTI	42,01	0,00	EUR
13515 PRIPIS STROŠKOV	30,80	0,00	EUR
16032 PLAČILO MESEČNE OBVEZNOSTI	0,00	1.844,52	EUR
999999 PRENOS VALUTE EUR	2.116,23	0,00	EUR
S K U P A J			
	2.248,41	1.844,52	-403,89

NAPLAČANE ZAMUDNE OBRESTI DO 31.10.2007
NEPLAČANI STR. OPOMINA DO 31.10.2007

	8,80		
	8,80		
S K U P A J 31.10.2007	2.266,01	1.844,52	-421,49

Barbara Oman

Marija Babaršič

OBRAČUN OBRESTI

OBRAČUN OBRESTI

Račun: Partija: 3664/1 Valuta: 978 EUR Komitent: P212616 Davčna št.: 49193872

OD	DO	DNI	STANJE GLAVNICE	OBRESTNA MERA	OBRESTI
01.11.2007	01.12.2007	30	402.27	12.000000%	3.97
01.12.2007	27.12.2007	26	402.27	12.000000%	3.44

Obrestna mera: 12.000000% - letna

SKUPAJ OBRESTI : 7.41

DDV ni obračunan po 4. točki 44.člena ZDDV-1.

ANALIT. PODP. POSL.-POS. OBČANOM
B. OMAN M. RIHTARŠIČ

